

การศึกษาการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอสอง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

การศึกษาการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอสอง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2566
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

ENVIRONMENTAL ADMINISTRATION IN SCHOOL SONG DISTRICT OF PHRAE PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirements for the Master of Education Degree
in Educational Administration

May 2023

Copyright 2023 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

การศึกษาการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอสอง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

ของ คณิศ คະชา

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(รองศาสตราจารย์ ดร. พิสมัย รบชนะชัย พูลสุข)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(รองศาสตราจารย์ ดร. โสภา อำนวยรัตน์)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

(ดร. ธารรัตน์ มาลัยแก้ว)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. รักษิต สุทธิพงษ์)

เรื่อง:	การศึกษาการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1
ผู้ศึกษาค้นคว้า:	ศณต คชะชา, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัย พะเยา, 2565
อาจารย์ที่ปรึกษา:	รองศาสตราจารย์ ดร. โสภกา อำนวยรัตน์
คำสำคัญ:	การบริหาร, การจัดการสิ่งแวดล้อม

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน และระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 รวมทั้งสิ้นจำนวน 136 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเคซีและมอร์แกน เทียบขนาดของประชากรที่จำนวน 210 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นและนำมากำหนดสัดส่วนตามขนาดของกลุ่มประชากรและทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.959 สถิติในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Anova) ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นของผู้บริหาร และข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และข้าราชการครูต่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกัน 3) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และข้าราชการครูต่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Title: ENVIRONMENTAL ADMINISTRATION IN SCHOOL SONG DISTRICT OF PHRAE PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

Author: Kaneat Kacha, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao, 2022

Advisor: Associate Professor Dr. Sopa Umnuayrat

Keywords: Administration, Environmental Management

ABSTRACT

The objectives of this research were to study environmental management in educational institutions in Song District under Primary Educational Service Area Office 1 and to compare environmental management in educational institutions in Song District. The research was Classified by gender, age, work experience, and education level. The sample group was administrators and teachers in educational institutions in Song District. There were 136 people. The sample size was determined using ready-made tables of Kreigie and Morgan. Stratified random sampling method, the proportions were determined according to the size of the population and purposive sampling was performed. The instrument was a 5-level estimation scale questionnaire. with a concordance index between 0.67–1.00 and a confidence value of 0.959. Statistics for analysis were percentage, mean, and standard deviation. t-test, F-test, and one-way analysis of variance (ANOVA). The results of the research found that 1) The opinions of the administrators and teachers for environmental management in educational institutions in Song District overall and each aspect was at the highest level. 2) The comparison of environmental management of the administrator's and teachers' opinions in Song District under Primary Educational Service Area Office 1 classified by gender, age and educational level was not different., and The comparison of environmental management of the administrator's and teachers' opinions in Song District under Primary Educational Service Area Office 1 classified by work experience found the difference was statistically significant at the .05 level.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.โสภณ อำนวยรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษา และคณะกรรมการทุกท่านที่ได้ให้ คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนตรวจสอบแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ ทำให้การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ด้วยความเอาใจใส่ยิ่ง จนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองสำเร็จสมบูรณ์ได้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร คล้ายอ่ำ รองคณบดีฝ่ายแผนและ พัฒนาคุณภาพนิสิต ดร.ปรีชาชาญ อินทรชิต ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลจรัญลองรัตนาคาร และนางสาวบุษยมาศ แบ่งทิศศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ที่กรุณาให้คำแนะนำ แก้ไข และตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า จนทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สมบูรณ์และมีคุณค่า

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหาร และข้าราชการครูทุกท่านในสถานศึกษาเขตพื้นที่อำเภอสอง ท้อง 21 แห่ง ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และผู้บริหาร ข้าราชการครูใน สถานศึกษาเขตพื้นที่อำเภอเมืองอีก 3 แห่ง ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการทดสอบใช้แบบสอบถาม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือเป็นอย่างยิ่ง ในการเก็บข้อมูลและตอบแบบสอบถามและ ข้อเสนอแนะขอขอบพระคุณ ครูบาอาจารย์ เจ้าหน้าที่ทุกท่าน และมหาวิทยาลัยพะเยา ที่ประสิทธิ์ ประสาทวิชาความรู้ทั้งปวง และคอยให้คำแนะนำระหว่างการศึกษามาโดยตลอด

เหนือสิ่งอื่นใด ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ครอบครัวที่สนับสนุนและคอยให้ กำลังใจทุกเวลาที่เหนื่อยล้า ให้ความช่วยเหลือทุก ๆ ด้าน จนการเรียนรู้ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี

ท้ายนี้ผู้ศึกษาขออน้อมรำลึกถึงอำนาจบารมีของคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทั้งหลายในสากลโลก อันเป็นที่พึ่งให้ผู้ศึกษามีสติปัญญาในการศึกษาค้นคว้าให้สำเร็จลุล่วง ไปด้วยดี ผู้ศึกษาขอให้เป็นกตเวทิตาแต่บิดา มารดา ครอบครัวของผู้ศึกษา ตลอดจนผู้เขียน หนังสือ และบทความต่าง ๆ ที่ให้ความรู้แก่ผู้ศึกษา จนสามารถทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	9
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา	16
แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	36
กรอบแนวคิดการวิจัย	43
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	44

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	45
การเก็บรวบรวมข้อมูล	47
การวิเคราะห์ข้อมูล	48
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริหาร และข้าราชการครูใน สถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ..	51
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร และ ข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแพร่ เขต 1	52
ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแพร่ เขต 1	59
ตอนที่ 4 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	69
บทที่ 5 บทสรุป.....	71
สรุปผลการวิจัย	71
อภิปรายผลการวิจัย.....	74
ข้อเสนอแนะ.....	77
บรรณานุกรม	80
ภาคผนวก.....	84
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ.....	85
ภาคผนวก ข ผลการตรวจค่าความสอดคล้องข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม เพื่อการวิจัย (Item Congruence Index: IOC)	86
ภาคผนวก ค รายนามหน่วยงานที่ให้ความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย	96
ภาคผนวก ง ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Try Out).....	97

ภาคผนวก จ รายนามหน่วยงานที่ให้ความอนุเคราะห์เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย	99
ภาคผนวก ฉ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	100
ประวัติผู้วิจัย	106

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงการสังเคราะห์ด้านการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา.....	28
ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา	45
ตาราง 3 แสดงจำนวน และค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	51
ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายแสดงผลของความคิดเห็นการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 โดยรวม.....	52
ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายแสดงผลของความคิดเห็นการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ด้านภูมิทัศน์ สถานที่ สภาพแวดล้อม และกายภาพ.....	53
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายแสดงผลของความคิดเห็นการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ด้านการบริหารจัดการ.....	54
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายแสดงผลของความคิดเห็นการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ด้านการจัดการเรียนการสอน	56
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายแสดงผลของความคิดเห็นการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ด้านการมีส่วนร่วม ปฏิสัมพันธ์ และชุมชน.....	57
ตาราง 9 แสดงเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามเพศ	59

ตาราง 10 แสดงเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามอายุ.....60

ตาราง 11 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหาร การจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามอายุ..... 61

ตาราง 12 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของ ผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามอายุ ด้านภูมิทัศน์ สถานที่ สภาพแวดล้อมและกายภาพ โดยวิธีของ Scheffe' (n = 136) 62

ตาราง 13 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของ ผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามอายุ ด้านการมีส่วนร่วมปฏิสัมพันธ์ และชุมชน โดยวิธีของ Scheffe' (n = 136).....63

ตาราง 14 แสดงเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน.....64

ตาราง 15 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหาร การจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน..65

ตาราง 16 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ด้านภูมิทัศน์ สถานที่ สภาพแวดล้อมและกายภาพ โดยวิธี ของ Scheffe' (n = 136).....66

ตาราง 17 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของ ผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ด้านการบริหารจัดการ โดยวิธีของ Scheffe' (n = 136).....67

ตาราง 18 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ด้านการมีส่วนร่วมปฏิสัมพันธ์ และชุมชน โดยวิธีของ Scheffe' (n = 136).....67

ตาราง 19 แสดงเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา 68

ตาราง 20 แสดงความคิดเห็นของผู้บริหาร และข้าราชการครูต่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดแพร่ เขต 1 จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์ และระดับการศึกษา (n=136).....69

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย 43

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์แนวโน้มการพัฒนาประเทศ (ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี, หน้า 1-2) ยังเป็นประเด็นท้าทายในหลายมิติ ทั้งในด้านของโครงสร้างทางเศรษฐกิจ การขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม การผลิตที่มีคุณภาพของแรงงานที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม การแก้ปัญหาความยากจน และความเหลื่อมล้ำ การขยายโอกาสในช่องว่างระหว่างบุคคล รวมถึงคุณภาพชีวิต มิติแห่งการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่ยังเป็นประเด็นต่อการขับเคลื่อนของประเทศโดยรวม การจัดการบริหารของภาครัฐที่ยังขาดการยืดหยุ่นต่อเนื่อง และตอบสนองต่อความต้องการของการแก้ปัญหาของสังคม เนื่องด้วยสถานการณ์มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านของโครงสร้างแรงงานความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ ความท้าทายที่เกิดขึ้นใหม่ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ความมั่นคงของเศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมประเทศไทยจำเป็นต้องวางแผนยุทธศาสตร์ให้ครอบคลุมในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศที่มั่นคง มั่นคง และยั่งยืน ไปพร้อมด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยยกศักยภาพทั้งหลาย ๆ มิติ มีการพัฒนาคน พัฒนาช่วงวัยให้เป็นบุคคลเก่ง ดี และมีคุณภาพ สร้างความเจริญเติบโตบนพื้นฐานความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมยุทธศาสตร์ชาติด้านการส่งเสริมการเจริญเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเป็นการพัฒนา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งด้านสังคมเศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมทุกฝ่ายร่วมกันกำหนดกลยุทธ์วางแผนดำเนินบนพื้นฐานเพื่อให้เจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์อันนำไปสู่ความยั่งยืนของรุ่นต่อไป

ยุทธศาสตร์ชาติการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561, หน้า 12-13) ประกอบด้วย 6 ประเด็น 1) การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว เป็นการวางแผนยุทธศาสตร์สร้างความสามารถในการแข่งขันอนุรักษ์ฟื้นฟูสุขภาพให้เกิดความหลากหลายเพิ่มและรักษาพื้นที่สีเขียวเพื่อให้เกิดผลผลิตที่ยั่งยืน 2) การสร้างเติบโตอย่างยั่งยืนบนเศรษฐกิจภาคทะเลเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจสุขภาพบนทะเล พื้นฟูปรับปรุงทรัพยากรทางทะเล และแหล่งท่องเที่ยวป้องกันและแก้ไขระบบและเพิ่มสัดส่วนกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 3) สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานความเป็นมิตรต่อภูมิอากาศ เป็นการ

ลดปรับก๊าซเรือนกระจกและความสูญเสียจากภัยธรรมชาติที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศเพื่อมุ่งสู่การพัฒนาและสร้างการรับมือได้อย่างสมบูรณ์ 4) พัฒนาพื้นที่เมืองชนบทเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศมุ่งความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่องมีการพัฒนาพื้นที่การเกษตรพื้นที่ชนบทจัดการมลพิษและมลภาวะที่กระทบต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อวิถีถิ่นและวัฒนธรรมยั่งยืนของชุมชน โดยมีกลไกการร่วมมือจากทุกฝ่ายและระบบการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 5) พัฒนาความมั่นคงน้ำ พลังงาน และการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีการพัฒนาระบบเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำเพิ่มผลผลิตในการใช้น้ำอย่างประหยัด รู้ค่าและสร้างมูลค่าเพิ่มเพื่อส่งผลต่อด้านการเกษตรและอาหาร 6) ยกกระดับกระบวนการเพื่อกำหนดอนาคตประเทศมีการส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ คุณลักษณะเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นบนพื้นฐานประชาธิปไตย มีการบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ดำเนินโครงการเพื่ออนาคตด้านทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561, หน้า 13)

การจัดศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 9) จะต้องเข้ามา มีบทบาทในการให้ความรู้ ทักษะแก่ผู้เรียน และบุคคลทุกช่วงวัย เพื่อเกิดการพัฒนา และรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ปรับตัวเปลี่ยนแปลง และส่งเสริมศักยภาพของบุคคลให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยบริบทพื้นที่อำเภอสอง ถือเป็นอำเภอที่อยู่ทางเหนือของจังหวัดแพร่ เป็นอำเภอหนึ่งที่มีความสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรแหล่งต้นน้ำ แหล่งที่อาศัยของสัตว์ และพืชไม้นานาพันธุ์ แต่ในปัจจุบันทรัพยากร รวมถึงป่าไม้ในพื้นที่เริ่มเสื่อมโทรมลงอย่างต่อเนื่อง ด้วยฝีมือจากมนุษย์ สิ่งแวดล้อมกำลังเผชิญปัญหาอย่างหนักทั้งการบุกรุก การทำป่าเสื่อมโทรม และในเขตชุมชนถูกทำลายเป็นพื้นที่กว้าง รวมถึงการเผาป่าทำลายธรรมชาติ เกิดฝุ่นละอองจากไฟป่าเป็นจำนวนมาก ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตโดยสถานการณ์ที่กำลังเผชิญ ภาครัฐจะต้องให้ความสำคัญ และเข้ามาบทบาทต่อวิกฤตการณ์ที่เปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถาบันการศึกษาจะต้องเร่งศึกษาเรียนรู้ และปรับตัวไปพร้อมกับการวิกฤตการณ์ทางธรรมชาติที่เกิดขึ้น โดยการเร่งปลูกฝังตระหนัก และสร้างจิตสำนึก ความรับผิดชอบ คุณธรรม จริยธรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 126) น้อมนำตามหลักแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ และให้เห็นถึงความสำคัญในเรื่องของการบริหารจัดการทรัพยากรทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม จากการศึกษาผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาจากนักวิชาการ และได้กำหนดกรอบแนวคิดมาเพื่อศึกษาในครั้งนี้ จำนวนองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านภูมิทัศน์ สถานที่ สภาพแวดล้อม และกายภาพ

2) ด้านการบริหารจัดการ 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน และ 4) ด้านการมีส่วนร่วม ปฏิสัมพันธ์ และชุมชน

จากสถานการณ์ดังกล่าว สถานศึกษาถือว่าเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ ที่มีหน้าที่หลักในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้รอบด้านทั้งความรู้ ทักษะ ประสพการณ์ และการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม อีกทั้ง ยังเป็นการฝึกการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม สถานศึกษาจึงสร้างบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมที่ดีต่อผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความตระหนัก และเห็นคุณค่าในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติ ในฐานะผู้บริหารถือว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญ ต่อการขับเคลื่อนการดำเนินงานการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้ดำเนินอย่างสมบูรณ์ โดยเป็นผู้อำนวยการจัดการสภาพแวดล้อมให้เป็นส่วนในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของครู และพัฒนาการของผู้เรียน โดยมีการคิด พัฒนา การบริหารจัดการ การกำหนดนโยบายวางแผน พัฒนา ส่งเสริมสร้างจิตสำนึก และมีทัศนคติที่ดีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้กับผู้เรียน โดยได้รับความร่วมมือการบริหารจัดการจากทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน หรือส่วนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีการจัดกิจกรรมเพื่อให้บรรลุการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ มีการจัดสภาพแวดล้อมห้องเรียน อาคารสถานที่ และบริเวณในสถานศึกษาให้เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมพัฒนาหลักสูตรบูรณาการรายวิชาต่าง ๆ เข้ากับสิ่งแวดล้อม ชุมชน สังคม สามารถเรียนรู้ได้ทั้งภายใน และภายนอกห้องเรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 127-130) ส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้ ปฏักฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมในการรักษา และอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้จัดขึ้นรวมถึงการมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนในการรักษา และอนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่นให้ดำรงและคงไว้ในรุ่นต่อไป

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 เพื่อนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการปฏิบัติการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

คำถามการวิจัย

1. ความคิดเห็นของผู้บริหาร และข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 อยู่ในระดับใด

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และข้าราชการครูที่มีต่อการบริหาร การจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน และระดับการศึกษา แตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดแพร่ เขต 1

2. เพื่อเปรียบเทียบ การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดแพร่ เขต 1 จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์ และระดับการศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

1. ความคิดเห็นของผู้บริหาร และข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ของผู้บริหารในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัด แพร่ เขต 1 อยู่ในระดับมาก

2. ผู้บริหาร และข้าราชการครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการ สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจังหวัดแพร่ เขต 1 ความแตกต่างกัน

3. ผู้บริหาร และข้าราชการครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการ สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจังหวัดแพร่ เขต 1 ความแตกต่างกัน

4. ผู้บริหาร และข้าราชการครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็น ต่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดแพร่ เขต 1 ความแตกต่างกัน

5. ผู้บริหาร และข้าราชการครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดแพร่ เขต 1 ความแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดแพร่ เขต 1 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการกำหนดขอบเขตดังต่อไปนี้

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยทำการกำหนดประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร และข้าราชการครู ในสถานศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำนวน 21 สถานศึกษา จำแนกเป็นผู้บริหารในสถานศึกษาอำเภอสอง จำนวน 21 คน และข้าราชการครู จำนวน 189 คน รวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 210 คน จากนั้น ผู้วิจัยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร และข้าราชการครู ในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างอิงใน ธีรวุฒิ เอกะกุล, 2543) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น และนำมากำหนดสัดส่วนตามขนาดของกลุ่มประชากร และทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 136 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย การบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน โดยนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้แก่ 1) ด้านภูมิทัศน์สถานที่ สภาพแวดล้อมและกายภาพ 2) ด้านการบริหารจัดการ 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน และ 4) ด้านการมีส่วนร่วม ปฏิสัมพันธ์ และชุมชน

ขอบเขตตัวแปร

ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดตัวแปรในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน และระดับการศึกษา ประกอบด้วย

1. เพศ
  - 1.1 เพศชาย
  - 1.2 เพศหญิง
2. อายุ
  - 2.1 น้อยกว่า 30 ปี
  - 2.2 ระหว่าง 31-40 ปี
  - 2.3 ตั้งแต่ 41 ขึ้นไป

3. ประสบการณ์ทำงาน

3.1 น้อยกว่า 5 ปี

3.2 ระหว่าง 5-10 ปี

3.3 ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป

4. ระดับการศึกษา

4.1 ปริญญาตรี

4.2 ปริญญาโทหรือสูงกว่า

ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารในสถานศึกษา
อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 โดยมีองค์ประกอบ
4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านภูมิทัศน์ สถานที่ สภาพแวดล้อมและกายภาพ

2. ด้านการบริหารจัดการ

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน

4. ด้านการมีส่วนร่วม ปฏิสัมพันธ์ และชุมชน

ขอบเขตด้านพื้นที่

สถานศึกษาในอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่
เขต 1 จำนวน 21 สถานศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม หมายถึง การกำหนดนโยบาย การวางแผน
กลยุทธ์ การพัฒนา และส่งเสริม สนับสนุน งานในสถานศึกษาให้ส่งเสริมการพัฒนาความรู้
และประสบการณ์ของผู้เรียน โดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนา การบริหารจัดการ
สิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา เช่น สิ่งปลูกสร้าง ปริมาณห้องเรียน การตกแต่งปรับปรุงห้องเรียน
รวมถึงอุปกรณ์ต่าง ๆ อาคารสถานที่ บรรยากาศ สิ่งมีชีวิต และไม่มีชีวิต รวมถึงการสร้างสร้าง
จิตสำนึก ตระหนัก ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สถานศึกษามีการบูรณาการเนื้อหากลุ่มสาระ
การเรียนรู้ต่าง ๆ เข้ากับสิ่งแวดล้อม โดยผู้บริหารนำองค์ความรู้พัฒนาร่วมกับครู บุคลากร
ทางการศึกษา และชุมชน อันมีผลต่อการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้คุณภาพชีวิต
เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีการศึกษาการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา
ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านภูมิทัศน์ สถานที่ สภาพแวดล้อมและกายภาพ หมายถึง การจัดการสภาพแวดล้อมทั่วไปของสถานศึกษาให้มีพื้นที่ สิ่งปลูกสร้าง ปริมาณห้องเรียน การตกแต่ง ปรับปรุงห้องเรียน รวมถึงอุปกรณ์ต่าง ๆ พอเพียงต่อการจัดการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อมเป็นระเบียบเรียบร้อย พื้นที่สะอาด มีความร่มรื่น เหมาะสำหรับการส่งเสริมทั้งสุขภาพทางกาย และสุขภาพทางจิต

2. ด้านการบริหารจัดการ หมายถึง การกำหนดนโยบาย วางแผน กลยุทธ์ การบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา โดยมีการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยการบริหารความร่วมมือจากทุกฝ่าย โดยยึดหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้การปฏิบัติงาน ดำเนินตามแผนปฏิบัติการ และทำงานอย่างเป็นระบบ ทั้งผู้บริหาร ครู บุคลากรผู้บรรลุเป้าประสงค์ตามโครงการที่กำหนด

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศ ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน โดยสถานศึกษามีการบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เข้ากับสิ่งแวดล้อม มีการจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียนทั้งภายในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด และเรียนรู้อย่างมีความสุข

4. ด้านการมีส่วนร่วม ปฏิสัมพันธ์ และชุมชน หมายถึง การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน การสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อม เพื่อดึงศักยภาพของชุมชน ร่วมกันวางแผน ปรับปรุง พัฒนาสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ในชุมชน และร่วมกันรักษาทรัพยากรของชุมชนให้คงอยู่

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ หรือผู้รักษาการแทนในตำแหน่งผู้อำนวยการ ในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

ข้าราชการครู หมายถึง ข้าราชการครู ผู้ที่ประกอบวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาของรัฐ ในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

เพศ หมายถึง ลักษณะสรีระที่กำหนดมาตั้งแต่กำเนิด ได้แก่ เพศชาย และเพศหญิง

ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหาร และข้าราชการครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

ปีการศึกษา 2565 แบ่งเป็น 3 ช่วง คือ 1) จำนวนน้อยกว่า 5 ปี 2) จำนวนระหว่าง 5-10 ปี และ 3) จำนวนตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป

ระดับการศึกษา หมายถึง ชั้นสูงสุดที่บุคคลเรียนจบในระดับการศึกษาต่าง ๆ ซึ่งจำแนกได้ดังนี้ 1) ปริญญาตรี และ 2) ปริญญาโทหรือสูงกว่า

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 หมายถึง หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในเขตอำเภอเมืองแพร่ อำเภอร้องกวาง อำเภอสอง อำเภอหนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่ ตั้งอยู่เลขที่ 52 หมู่ 6 ตำบลทุ่งกวาว อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย

ประโยชน์ในด้านการวิชาการ

1. ผลการวิจัยทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหาร และข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

2. ผลการวิจัยทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตาม เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน และระดับการศึกษา

ประโยชน์ในด้านการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำข้อมูลจากการศึกษาไปใช้ในการวางแผน พัฒนา ส่งเสริมการดำเนินการปฏิบัติการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา เพื่อใช้ในการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการวางแผน การกำหนดนโยบาย พัฒนา และส่งเสริมการดำเนินการปฏิบัติการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากหลักการ ทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาศึกษาในการทำวิจัย เรื่อง การศึกษา การบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 มีรายละเอียด ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา
3. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เป็นการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิต มีเป้าหมายที่สำคัญในพัฒนาเพื่อนำไปสู่การบรรลุ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งมิติด้านสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความร่วมมือระหว่างกันทั้งภายใน และภายนอกประเทศ มีการกำหนดกลยุทธ์ แผนงาน และการให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม โดยเป็นการดำเนินการบนพื้นฐานการเติบโตร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต โดยให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุล ทั้ง 3 ด้าน อันจะนำไปสู่ความยั่งยืนเพื่อคนรุ่น ต่อไปอย่างแท้จริง (สำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561, หน้า 12-13)

ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

1. พื้นที่สีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
2. สภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่เสื่อมโทรมได้รับการฟื้นฟู
3. การเติบโตที่เป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อม
4. ปริมาณก๊าซเรือนกระจก มูลค่าเศรษฐกิจฐานชีวภาพ

ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561, หน้า 12-13) ประกอบด้วย 6 ประเด็น ได้แก่

1. สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว โดย 1) เพิ่มมูลค่าของเศรษฐกิจฐานชีวภาพด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน 2) อนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ 3) อนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติ 4) รักษาและเพิ่มพื้นที่สีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ 5) ส่งเสริมการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน

2. สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล โดย 1) เพิ่มมูลค่าของเศรษฐกิจชีวภาพทางทะเล 2) ฟื้นฟู ปรับปรุง และสร้างใหม่ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทั้งระบบ 3) ฟื้นฟูชายฝั่งที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ชายฝั่งทะเลได้รับการป้องกันและแก้ไขทั้งระบบ และมีนโยบายการจัดการชายฝั่งแบบบูรณาการอย่างเป็นองค์รวม และ 4) พัฒนาและเพิ่มสัดส่วนกิจกรรมทางทะเลที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

3. สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ โดย 1) ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก 2) มีการปรับตัวเพื่อลดความสูญเสียและเสียหาย จากภัยธรรมชาติ และผลกระทบสภาพภูมิอากาศ 3) มุ่งสู่การลงทุนที่เป็นมิตรในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และ 4) พัฒนาและสร้างระบบรับมือปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่ และโรคอุบัติซ้ำที่เกิดขึ้น

4. พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ มุ่งเน้นเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดย 1) จัดทำแผนผังภูมินิเวศ เพื่อการพัฒนา เมือง ชนบท พื้นที่เกษตรกรรมและอุตสาหกรรม รวมถึงพื้นที่อนุรักษ์ทางภูมินิเวศ 2) พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรมและ อุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ที่มีการบริหารจัดการตามแผนผังภูมินิเวศอย่างยั่งยืน 3) จัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสารเคมีในภาคเกษตร ทั้งระบบ ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลและค่ามาตรฐานสากล 4) ส่งเสริมรักษา อนุรักษ์ ฟื้นฟู และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ มรดกทางสถาปัตยกรรม และศิลปวัฒนธรรม อัตลักษณ์ และวิถีชีวิตพื้นถิ่นบนฐานธรรมชาติ และฐานวัฒนธรรม 5) พัฒนาเครือข่ายองค์กรพัฒนาเมืองและชุมชนรวมทั้งกลุ่มอาสาสมัคร ด้วยกลไกการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในท้องถิ่น และ 6) เสริมสร้างระบบสาธารณสุขและอนามัยสิ่งแวดล้อม และการป้องกันโรคอุบัติใหม่และอุบัติซ้ำ

5. พัฒนาความมั่นคงน้ำ พลังงาน และเกษตร โดย 1) พัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบเพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ 2) เพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบในการใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่า และสร้างมูลค่าเพิ่ม 3) พัฒนาความมั่นคง พลังงานของประเทศ

และส่งเสริมการใช้พลังงานที่เป็นมิตร 4) เพิ่มประสิทธิภาพพลังงาน ลดความเข้มข้นของการใช้พลังงาน และ 5) พัฒนาด้านการเกษตร และอาหาร ในมิติปริมาณ คุณภาพ ราคา และการเข้าถึงอาหาร

6. ยกระดับกระบวนการทัศน์เพื่อกำหนดอนาคต โดย 1) ส่งเสริม พฤติกรรมที่พึงประสงค์ ด้านสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดี 2) พัฒนาเครื่องมือ ระบบยุติธรรม และระบบประชาธิปไตย สิ่งแวดล้อม 3) จัดโครงสร้างเพื่อจัดการประเด็นร่วม ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 4) พัฒนา และดำเนินโครงการ เพื่อกำหนดอนาคต ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม บนหลักของการมีส่วนร่วม และธรรมาภิบาล

สรุปได้ว่า ยุทธศาสตร์ชาติเป็นการพัฒนาเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายเพื่อพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมถือเป็นการสร้างและพัฒนาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านของการแข่งขันการปรับปรุงฟื้นฟู รวมถึงการปรับและลดความสูญเสียจากภัยธรรมชาติพร้อมพัฒนา เพื่อนำไปสู่ความยั่งยืนและสมบูรณ์

แผนการศึกษาแห่งชาติ

แนวคิดการจัดการศึกษา (Conceptual Design) ตามแผนการศึกษาแห่งชาติยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) อีกทั้งยึดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs 2030) ประเด็นภายในประเทศ (Local Issues) อาทิ คุณภาพของคนทุกช่วงวัย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศ ความเหลื่อมล้ำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ 2560–2579 วิกฤตด้านสิ่งแวดล้อม โดยนำยุทธศาสตร์ชาติ (National Strategy) มาเป็นกรอบความคิดสำคัญในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องการให้ศึกษาต้องเข้ามามีบทบาทสำคัญ ในการให้ความรู้ ทักษะ สร้างทัศนคติและความตระหนักแก่ผู้เรียนทุกช่วงวัย ในเรื่องความสำคัญของการพัฒนาและเติบโตในสังคมที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สามารถปรับตัว ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติอย่างรวดเร็วและรุนแรง มีคุณธรรม จริยธรรม และรับผิดชอบต่อตน และน้อมนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ ในการดำเนินชีวิต พร้อมทั้งเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรด้านการวิจัย

และพัฒนานวัตกรรมและ เทคโนโลยีที่สามารถปรับตัวได้ในสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง และการเติบโตบนคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างจิตสำนึก ปลุกฝังทัศนคติค่านิยม วัฒนธรรมของคนทุกช่วงวัย ในการดำเนินชีวิตที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
2. เพื่อสร้างและปรับเปลี่ยนค่านิยมของคนไทยทุกช่วงวัยให้มีคุณธรรม จริยธรรม เห็นคุณค่าของการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสามารถดำรงชีวิต อย่างเป็นสุขตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. เพื่อวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการสร้างเสริมคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
4. เพื่อสร้างความตระหนัก และสร้างเสริมศักยภาพให้ประชาชนในการนำองค์ความรู้ ไปใช้เพื่อจัดการในเรื่องภัยธรรมชาติความมั่นคงทางอาหาร พลังงาน และการจัดการ ทรัพยากร ธรรมชาติ

เป้าหมายและตัวชี้วัด

1. คนทุกช่วงวัย มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำ แนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ

ตัวชี้วัด

1. ร้อยละของศูนย์เด็กเล็กและสถานศึกษาระดับปฐมวัยที่จัดกิจกรรมที่สร้างความตระหนักในความสำคัญของการดำรงชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น
2. ร้อยละของผู้เรียนทุกระดับการศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึง ความตระหนัก ในความสำคัญของการดำรงชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ความมีคุณธรรม จริยธรรม และการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตเพิ่มขึ้น
3. ร้อยละของครู/บุคลากรทางการศึกษาที่ได้รับการอบรม/พัฒนาในเรื่อง การสร้าง เสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น
4. จำนวนสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนสีเขียวและห้องเรียนสีเขียวเพิ่มขึ้น
5. จำนวนสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนคุณธรรมเพิ่มขึ้น
6. จำนวนสถาบันอุดมศึกษาที่ติดอันดับมหาวิทยาลัยสีเขียวโลกเพิ่มขึ้น

2. **หลักสูตร แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้** ที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง **สู่การปฏิบัติ**

ตัวชี้วัด

1. จำนวนสถานศึกษา/สถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น
2. จำนวนสถานศึกษา/สถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติเพิ่มขึ้น
3. จำนวนแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนาให้สามารถจัดการศึกษา/จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมในเรื่องการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น
4. จำนวนสื่อการเรียนรู้ในสื่อสารมวลชนที่เผยแพร่หรือให้ความรู้เกี่ยวกับ การสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

3. **การวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม**

ตัวชี้วัด

1. จำนวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น
2. จำนวนสถานศึกษาที่มีความร่วมมือกับต่างประเทศด้านการวิจัยและพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น
3. จำนวนฐานข้อมูลด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศในสาขาต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

1. **ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต**
  - 1.1 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมสร้างสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาทุกระดับ
  - 1.2 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมปลูกฝังความมีคุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิด ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

1.3 พัฒนา/อบรมครูผู้สอนทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบในเรื่อง การสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

1.4 ส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาผลิตบุคลากรในสาขาเฉพาะที่ต้องใช้ความรู้ ความเชี่ยวชาญระดับสูงในศาสตร์/สาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อม

1.5 ส่งเสริมการจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมและการจัดการในสถานศึกษา/สถาบันการศึกษาที่สร้างจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่ผู้เรียนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

2. ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และ สื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2.1 จัดทำ/พัฒนาหลักสูตรในระดับการศึกษาต่าง ๆ ทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบ ที่สร้างจิตสำนึก ความตระหนัก และพฤติกรรมที่ส่งเสริมการสร้างเสริมคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงบริบทที่แตกต่างกันของแต่ละท้องถิ่นให้กับคนทุกช่วงวัย

2.2 จัดทำ/พัฒนาหลักสูตรและส่งเสริมการจัดกิจกรรม การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และส่งเสริมการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

2.3 ส่งเสริมการผลิตสื่อ สื่อการเรียนการสอน ตำรา สิ่งพิมพ์ สื่อวีดิทัศน์ สื่อดิจิทัลสำหรับคนทุกช่วงวัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

2.4 ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานในเรื่องการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิด ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

3. พัฒนาองค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรม ด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

3.1 ส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

3.2 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับต่างประเทศในเรื่องการวิจัยและพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

3.3 พัฒนารฐานข้อมูลด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น ฐานข้อมูลแหล่งเรียนรู้สื่อการเรียนการสอน

3.4 แผนงานและโครงการสำคัญ

แผนงานและโครงการสำคัญเร่งด่วน เช่น

1. โครงการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาและเพิ่มศักยภาพคนทุกช่วงวัย
2. โครงการโรงเรียนคุณธรรม
3. โครงการโรงเรียนสีเขียว
4. โครงการห้องเรียนอนุรักษ์พลังงาน
5. โครงการรักษ์โลก รักษ์พลังงาน

แผนงาน/โครงการตามเป้าหมาย

ตัวชี้วัด

1. แผนงาน/โครงการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาและการให้ความรู้ ทักษะ และทัศนคติให้กับคนทุกช่วงวัยในเรื่องการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2. แผนงาน/โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ

3. โครงการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ผลกระทบจากภัยธรรมชาติและภัยพิบัติจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

4. โครงการส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

5. โครงการห้องเรียนอนุรักษ์พลังงาน

6. โครงการรักษ์โลก รักษ์พลังงาน

7. โครงการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ในเรื่องภัยพิบัติและพลังงานทางเลือก

8. โครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพในเรื่องความมั่นคงทางอาหาร

สรุปได้ว่า แผนการศึกษาแห่งชาติ มีกรอบแนวคิดสำคัญในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติโดยนำยุทธศาสตร์มาเป็นส่วนในการดำเนินให้บรรลุเป้าประสงค์ เพื่อให้คุณภาพชีวิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเป็นการสร้างคุณธรรมจริยธรรมและเข้ามามีบทบาทส่งเสริมให้เกิดความรู้ทักษะและสร้างทัศนคติแก่ผู้เรียนในทุกช่วงวัย แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ ทำให้ทุกช่วงวัยมีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม คุณธรรมจริยธรรมสามารถบูรณาการกลับมาศึกษาและหลักสูตรจึงค้นคว้าเป็นนวัตกรรมงานวิจัยพัฒนาองค์ความรู้ส่งเสริมสุขภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

จากการศึกษาความหมายของการบริหารสถานศึกษา ได้ให้ความหมาย โดยสรุป ได้ดังนี้

สิรินญา ศิริประโคน (2561, หน้า 7) การบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการ กิจกรรมทางการศึกษาที่จะต้องทำโดยกลุ่มบุคคลต่าง ๆ เป็นกระบวนการเพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การพัฒนาองค์กรหรือผู้รับบริการทางการศึกษาให้เป็นผู้มีคุณภาพที่สังคม ต้องการ และเป็นส่วนในภารกิจที่สำคัญยิ่งของผู้บริหาร สถานศึกษาที่จะต้องสามารถนำพา องค์กรปฏิบัติตามที่กำหนดแผนงาน วิธีการตลอดจนขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมี ระบบโดยพึงพิงงบประมาณจากรัฐที่มีไม่มากนักด้วยความประหยัดใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า ทั้งคน เงิน เวลา และทรัพย์สินอย่างอื่น เพราะถ้าระบบบริหารภายในสถานศึกษาไม่ดี จะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงานได้ ดังนั้น ความสำเร็จหรือความล้มเหลว ในการบริหารสถานศึกษาจึงขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ

จิตรจรรยา ทรงวิทยา (2561, หน้า 44) ได้อธิบายว่าการบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการการดำเนินงานทุกอย่างในสถานศึกษาให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายการศึกษา หรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตร คือ ให้นักเรียนมีสุขภาพดี มีคุณธรรมและเป็นพลเมืองที่ดี สามารถใช้ประโยชน์ของวิชาที่เรียนมีความสำคัญเกี่ยวกับเศรษฐกิจและมีส่วนร่วม ในการพัฒนาสังคม

สิน งามประโคน (2563, หน้า 138) ได้อธิบายว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง สิ่งที่ยุทธศาสตร์จะสั่ง แนะ และผสมผสานความสัมพันธ์ของมนุษย์ ซึ่งมีจุดรวมอยู่ที่จุดหมาย ปลายทาง หรือเป้าหมายบางอย่าง การบริหารเป็นกิจกรรมที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารในองค์กร ซึ่งมีหน้าที่สั่งให้ความสะดวกในการทำงานของกลุ่มที่มีวัตถุประสงค์เดียวกัน

พงษ์พิพัฒน์ นารินทร์ (2563, หน้า 52) ได้กล่าวถึง ความหมายของ การบริหาร สถานศึกษา ว่าเป็นกลยุทธ์การใช้ศาสตร์และศิลป์ของบุคคล ตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไปร่วมมือกัน ช่วยกันดำเนินกิจกรรมหรืองานให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยอาศัยความร่วมมือ เทคนิควิธีการ กระบวนการ และทรัพยากรทางการบริหารให้คุ้มค่า และให้เกิดประโยชน์สูงสุด

วิเลี่ยน วุฒิสาร (2564, หน้า 276) ได้อธิบายว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานด้วยเทคนิค วิธีการ หรือกระบวนการ เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนารอบด้านจน บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และสามารถพัฒนาตามศักยภาพ พัฒนาอาชีพ พัฒนา สังคม ให้ดำรงชีวิตในสังคมเป็นไปด้วยความสงบสุข

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา คือ การดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยอาศัยความร่วมมือของกลุ่มบุคคลโดยใช้กระบวนการ และทรัพยากรการบริหารอย่างเหมาะสมและคุ้มค่า ตั้งแต่การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานอาคารสถานที่ การบริหารงานงบประมาณ ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา บรรลุวัตถุประสงค์ ตามเป้าหมายที่องค์กรได้กำหนดไว้

ขอบข่าย/ภารกิจของการบริหารสถานศึกษา

จิตรจรรยา ทรงวิทยา (2561, หน้า 45) ได้อธิบายถึง ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษาว่า การจัดการศึกษาที่ทำให้การพัฒนาบุคคลเป็นไปตามศักยภาพตามต้องการได้ การบริหารการศึกษา แต่เดิมใช้รูปแบบการรวมอำนาจ การบริหาร และการตัดสินใจไว้ที่ส่วนกลางและมีอำนาจการบริหาร การตัดสินใจเพียงบางส่วนไปให้หน่วยราชการที่รับผิดชอบในการบริหารการศึกษาสวนภูมิภาคและสถานศึกษา แต่แนวปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ได้มีข้อกำหนดให้กระจายอำนาจการบริหารและการตัดสินใจไปให้หน่วยงานระดับปฏิบัติงานอัน ได้แก่ โรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษา โดยการบริหารส่วนกลางจะทำหน้าที่เพียงกำหนดนโยบาย การวางแผนการจัดสรรงบประมาณการกำหนดและประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เป็นประการสำคัญ ได้แก่ 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงบประมาณและการเงิน 3) การบริหารบุคคล และ 4) การบริหารงานทั่วไป

ภาคภูมิ ภูมาก (2555, สื่อออนไลน์) ได้กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ

1. การบริหารวิชาการ ได้แก่
  - 1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
  - 1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
  - 1.3 การวัดประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน
  - 1.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
  - 1.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา
  - 1.6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
  - 1.7 การนิเทศการศึกษา
  - 1.8 การแนะแนวการศึกษา
  - 1.9 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
  - 1.10 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

- 1.11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
- 1.12 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
2. การบริหารงบประมาณ ได้แก่
  - 2.1 การจัดทำและเสนอขอของบประมาณ
  - 2.2 การจัดสรรงบประมาณ
  - 2.3 การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
  - 2.4 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
  - 2.5 การบริหารการเงิน
  - 2.6 การบริหารบัญชี
  - 2.7 การบริหารพัสดุและสินทรัพย์
3. การบริหารงานบุคคล ได้แก่
  - 3.1 การวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง
  - 3.2 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
  - 3.3 การส่งเสริมประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
  - 3.4 วินัยและการรักษาวินัย
  - 3.5 การออกจากราชการ
4. การบริหารทั่วไป
  - 4.1 การดำเนินงานธุรการ
  - 4.2 งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
  - 4.3 งานพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
  - 4.4 การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
  - 4.5 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
  - 4.6 งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
  - 4.7 การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการงบประมาณบุคลากรและบริหารทั่วไป
  - 4.8 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
  - 4.9 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
  - 4.10 การรับนักเรียน
  - 4.11 การส่งเสริมและประสานงานการศึกษาในระบบอกระบบและตามอัธยาศัย

- 4.12 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 4.13 งานส่งเสริมกิจการนักเรียน
- 4.14 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
- 4.15 การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการศึกษาของบุคคล ชุมชนองค์กร หน่วยงาน และสถาบัน สังคมอื่นที่จัดการศึกษา
- 4.16 งานประสานราชการกับเขตพื้นที่และหน่วยงานอื่น
- 4.17 การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
- 4.18 งานบริการสาธารณะ

สรุปได้ว่า ภารกิจ ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา โดยมีองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคลากร และการบริหารงานทั่วไป ซึ่งในการบริหารงานยึดหลักการกระจายอำนาจในการบริหารสถานศึกษา

แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

สภาพแวดล้อม หมายถึง สภาพแวดล้อมภายในของสถานศึกษาที่มีองค์ประกอบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนการสอน ความสัมพันธ์บรรยากาศความเป็นระเบียบและการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก รวมถึงความปลอดภัยสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาหมายถึงสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิตรวมถึงสิ่งต่าง ๆ สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในสถานศึกษา ดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมว่า สิ่งที่เป็นข้อกำหนดหรือกิจกรรมที่อยู่รอบตัว ทั้งเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ สภาพแวดล้อมที่เกิดจากธรรมชาติ และสภาพแวดล้อมที่เกิดจากมนุษย์สร้างขึ้น

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2540) ให้ความหมายสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา หมายถึง บริเวณสถานที่ที่ได้จัดขึ้นโดยมีห้องเรียนอาคารเรียนตลอดจนการตกแต่งพื้นที่การวางตั้งทั้งหมดที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนส่งผลต่อความรู้สึกรู้สึกนึกคิดชอบและการเห็นคุณค่าของระบบ

วิชาญ สุวรรณวงษ์ (2549, หน้า 12) ให้ความหมายว่า สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา หมายถึง องค์ประกอบในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาของผู้เรียน

ในทุกด้าน ได้แก่ ความสวยงามร่มรื่น ความเป็นระเบียบ บรรยากาศความปลอดภัยวัสดุอุปกรณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ที่หลากหลาย

อรพันธุ์ ประสิทธิ์รัตน์ (2545, หน้า 54-55) ให้ความหมายสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวหรือสภาพภาวะที่มีอยู่ในธรรมชาติหรืออาจจะตั้งขึ้นทั้งเป็นสิ่งมีชีวิตและเป็นสิ่งไม่มีชีวิต เป็นทั้งรูปประธานและนามประธานซึ่งอยู่ภายในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนซึ่งมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการเรียนรู้ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้เรียนให้ได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมการจัดสภาพแวดล้อมที่ดีเหมาะสมต่อช่วงวัยทำให้เกิดสมาธิและปัญญาเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ

นงลักษณ์ มีจรรยา (2546) ด้านหนึ่งให้ความหมายสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา หมายถึง สิ่งที่อยู่รอบตัวของสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่มีผลต่อสิ่งมีชีวิต มิใช่เพียงเป็นรูปกระทำเท่านั้น วัฒนธรรมความเชื่อค่านิยมความรู้สึกกิจกรรมของมนุษย์ถือว่าเป็นสิ่งแวดล้อมที่เป็นนามธรรมด้วยสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ จึงต้องรวมถึงสภาพแวดล้อมทางสังคมและกายภาพเข้าไว้ด้วยกัน

ปฏิคม พงษ์ประเสริฐ (2550, หน้า 19) ได้ให้ความหมายสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาหมายถึง องค์ประกอบภายในสถานศึกษาที่ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองในทุกด้านไม่ว่าจะเป็นความสวยงามความร่มรื่น ๆ บรรยากาศความปลอดภัยหรือสิ่งที่ส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนอย่างหลากหลาย

เกรียงศักดิ์ บุญขวาง (2556, หน้า 27) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อม หมายถึง สภาพะ หรือลักษณะใด ๆ ทั้งที่เป็นนามธรรมและรูปธรรม ที่เป็นสิ่งเร้าที่มีอิทธิพลต่อการเรียนของนักเรียนซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้ รับรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือเกิดจากการสร้างขึ้นของมนุษย์ ทำให้นักเรียนเกิดการรับรู้ มีความประทับใจต่อลักษณะสภาพแวดล้อมของโรงเรียนหลายหลากด้าน

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา คือ องค์ประกอบทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียนรอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นการจัดการจัดสถานที่ความสวยงามบรรยากาศความสะอาด รวมถึงวัฒนธรรมค่านิยมประเพณีทุกสิ่งเป็นส่วนส่งเสริมพัฒนาการอ่านและการเรียนรู้ที่หลากหลาย

ความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

การจัดสภาพแวดล้อมในการศึกษา ทรรคณีย์ วรหาคำ (2554) มีความสำคัญเป็นส่วนกระตุ้นให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ และทำให้เกิดความสนใจตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมความสำคัญ

ของสิ่งแวดล้อมเป็นการสร้างความเจริญเติบโตทางด้านสมองนอกจากนี้สภาพแวดล้อมคือสิ่งที่มนุษย์แสดงพฤติกรรมสิ่งเร้าโดยอาศัยสภาพแวดล้อม แบ่งออกเป็น 2 ประเภท

สิ่งแวดล้อมภายใน คือ พฤติกรรมที่แสดงออกของมนุษย์การกระทำภายในของมนุษย์ เช่น การหิวกระหาย หรือการแสดงออกเชิงพฤติกรรมเรียกว่าสิ่งเร้าภายใน

สิ่งแวดล้อมภายนอก คือ สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ภายนอกร่างกายทั้งรูปประธรรมและนาม ประธรรมวัตถุสิ่งของ ได้แก่ ทำนบธรรมนิยมประเพณี สถานที่ หรือบุคคล

เชิดชู กาฬวงศ์ (2545) ได้กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนถือว่ามีความสัมพันธ์เป็นแหล่งเรียนรู้ที่จัดมวลประสบการณ์แก่ผู้เรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อนำประสบการณ์ไปพัฒนาตนเอง เพื่อให้เด็กเกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนและมีความสุข สนุกสนาน มีเจตคติที่ดีต่อโรงเรียน ทำให้โรงเรียนได้รับการตอบสนองจากผู้เรียนดำเนินการสร้างแรงจูงใจกับผู้เรียนเกิดการคิดและเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา รวมถึงการจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้พัฒนาสิ่งแวดล้อมปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับผู้เรียนโดยคำนึงถึงวัย และเพศของผู้เรียน

วิจิต เทพประสิทธิ์ (2549, สื่อออนไลน์) กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับวัยระดับผู้เรียนจะเป็นสิ่งที่สนับสนุนให้ผู้เรียนรู้สึกอยากเรียนเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสำหรับการเรียนรู้เพิ่มขึ้นโรงเรียนมีการดำเนินการส่งเสริมให้บรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

สุปรีชา หิรัญโร (2554) ได้กล่าวว่า สภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ในสถานศึกษา ช่วยส่งเสริมความเจริญงอกงามทางด้านสังคมและจิตใจของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรู้สึกต่อการเรียนก่อให้เกิดความภาคภูมิใจมีความจงรักภักดีพยายามสร้างความสามัคคีในหมู่คณะสร้างชื่อเสียงของตนเองนอกจากนี้สภาพแวดล้อมในสถานศึกษายังมีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมพฤติกรรม ทักษะ ค่านิยมของผู้เรียน ซึ่งกล่าวได้ว่า มีอิทธิพลต่อผู้เรียนหลายด้าน เช่น ด้านห้องเรียน ห้องเรียนมีความสะอาดมีมุมสงบไว้สำหรับค้นคว้าด้วยตนเอง เป็นระเบียบเรียบร้อยช่วยให้ผู้เรียนกระตือรือร้น ด้านครู ครูมีอิทธิพลต่อการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึก รวมถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนโดยการเชื่อมโยงการอบรมการเลี้ยงดูในการพัฒนาการให้ดีขึ้น ด้านเพื่อน สิ่งแวดล้อมที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงนั้นคือเพื่อน เป็นการสร้างเจตคติค่านิยมรวมถึงพฤติกรรมของผู้เรียนที่กำลังเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านจิตใจ อารมณ์ สังคมเป็นการเรียนรู้อย่างมีความสุขคิดอย่างสร้างสรรค์มีการพัฒนาตนเองตามศักยภาพ พร้อมมากับการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศในห้องเรียน ถือว่ามีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน บรรยากาศที่ดีจะช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น มีการแก้ปัญหาและความคิดที่ดีรวมถึงการสร้างเจตคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

สรุปได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนถือว่ามีคามสำคัญทั้งทางตรงและทางอ้อม เป็นการช่วยส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้สนุกสนาน รวมถึงสร้างค่านิยมปลูกฝังเจตคติที่ดีและสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองตรงตามศักยภาพหล่อหลอมให้มีพฤติกรรมและจิตใจดียิ่งขึ้น อีกทั้ง ยังเป็นส่วนช่วยให้ร่างกายจิตใจและสติปัญญาของผู้เรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนรู้มีความสำคัญ

แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพในสถานศึกษา

นรา สมประสงค์ และเสรี ลาขโรจน์ (2546) ได้กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพของสถานศึกษาถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีผลต่อการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งการเรียนการสอน กิจกรรมอื่นที่สถานศึกษาเกี่ยวข้อง ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานการจัดการการบริหารสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้เหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา ซึ่งเป็นการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยให้ความสำคัญ ดังนี้

1. การจัดสภาพแวดล้อมด้วยภูมิทัศน์ หมายถึง การปรับพื้นที่ภายนอกอาคารที่ปรับตกแต่งพื้นที่ให้มีประโยชน์ใช้สอย มีความร่มรื่น และเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น ระบบการให้น้ำต้นไม้ การระบายน้ำ การให้แสงสว่าง และความป้องกันน้ำท่วม รวมถึงความอำนวยความสะดวก เช่น ม้านั่ง ทางลาดสำหรับผู้บกพร่องทางร่างกาย รวบรวมสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น จากการพัฒนาสถานศึกษา จะเห็นได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมด้านภูมิทัศน์ในสถานศึกษา ถือเป็นสิ่งที่มองเห็นเป็นรูปธรรมและสร้างบรรยากาศให้แก่ผู้เรียนจนทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ส่งผลคุณภาพของผู้เรียน

1.1 สถานที่ตั้งควรพิจารณาการวางแผนการระบายน้ำสาธารณสุขปลอดภัยการจราจรและระยะทางในเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทางควรเหมาะสมแก่การสร้างสะพานรูปร่างที่ตั้งได้อย่างเหมาะสม

1.2 การวางแผนเขตสัญจรมีการกำหนดเขตทางสัญจรเส้นทางเดินเท้าให้เพียงพอต่อภัยและเหมาะสมและสะดวกต่อการใช้สอย

1.3 สภาพและสิ่งแวดล้อมมีการออกแบบเฉพาะตัวตามความเหมาะสมแต่ละสถานที่ภูมิศาสตร์วัฒนธรรมรวมถึงการออกแบบสถานที่และสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีภายในโรงเรียน

1.4 การตกแต่งบริเวณให้พิจารณา คือ 1) สนามหญ้าสหศึกษาควรมีสวนหญ้าในโรงเรียนสีเขียวจะช่วยให้เย็นสบายลดความร้อนและเสียงดัง 2) สวนหย่อมช่วยสร้างบรรยากาศความสดชื่นร่มรื่นของธรรมชาติ 3) สวนดอกไม้ควรเป็นสาขาที่ให้นักเรียนได้

พักผ่อนหย่อนใจไม่เป็นไม้ดอกราคาสูงบำรุงรักษาได้อย่างทั่วถึงผู้เรียนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา 4) การปลูกไม้ยืนต้นควรปลูกไม้ยืนต้นให้เหมาะสมและใช้ประโยชน์สูงสุด เช่น การบังแดดป้องกันลม ป้องกันฝุ่น และลดเสียงดัง 5) การรักษาความสะอาดสถานศึกษาให้มีความปลอดภัยและจัดการขยะมูลฝอยให้เพียงพอ

1.5 กำหนดบริเวณเขตเป็นเฉพาะส่วนช่วยในการจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนจัดการเรียนการสอนเกิดประโยชน์สูงสุดเช่นบริเวณห้องเรียนอาคารเรียนเป็นบริเวณที่สนับสนุนการเรียน ประกอบด้วย ห้องพยาบาล ห้องสมุด ห้องแนะแนว ห้องประชุม ห้องโรงอาหาร หรือห้องฝึกปฏิบัติการ

สรุปได้ว่า ด้านภูมิทัศน์เป็นการจัดสภาพแวดล้อมที่มองเห็นในรูปแบบธรรมชาติทำให้เกิดความประทับใจและสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ พักผ่อนหย่อนใจ ผู้เรียนสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างสูงสุดและมีประสิทธิภาพ

2. การจัดสภาพแวดล้อมด้านอาคาร หมายถึง สิ่งแวดล้อมที่มองเห็นเป็นรูปธรรม ได้แก่ สิ่งก่อสร้างอาคารเรียน อาคารประกอบห้องปฏิบัติการ เป็นส่วนช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียนครูหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของสนับสนุนการเรียนให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุด ผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบด้านอาคารสถานที่ควรจะทำให้มี ดังนี้ (สมศักดิ์ ป่าไพร, 2552)

2.1 แผนภูมิบริเวณอาคารสถานที่เป็นการแสดงผังบริเวณรายละเอียดถนนอาคารห้องปฏิบัติการ แผนภูมิบริเวณจะช่วยให้ทราบถึงที่ดินทิศทางจำนวนอาคารรวมถึงเส้นทางคมนาคม

2.2 จุด แพน แพนผังอาคารเป็น แพนผังอาคารเป็นการแสดงเพื่อให้ผู้อื่นต่อการมองเห็น

2.3 การควบคุมการตรวจสอบอาคารผู้รับผิดชอบด้านอาคารควรตรวจสอบมาตรฐานการใช้อาคารการใช้ห้องเรียนห้องปฏิบัติการเพื่อนำมาประกอบการพิจารณาการจัดซื้อจัดหาซ่อมแซมบำรุง

2.4 การประเมินอาคารสถานที่ เป็นการประเมินโดยมี 2 ขั้นตอน คือ 1) ประเมินเมื่อก่อสร้างอาคารเสร็จแล้ว 2) ประเมินเมื่อได้ใช้อาคารแล้วไประยะหนึ่ง

สมศักดิ์ ป่าไพร (2552) ได้กล่าวว่า แนวทางจัดการสภาพแวดล้อมด้านอาคารที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมโรงเรียนควรจัดสภาพแวดล้อมห้องเรียนให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน เช่น ประตูบานโต ห้องน้ำ และการจัดสภาพแวดล้อมภายนอก เช่น ทางลาด ทางเชื่อมอาคาร เพื่อให้เอื้อต่อการเรียนของผู้เรียน

สรุปได้ว่าการจัดสภาพแวดล้อมด้านอาคาร ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน ครู รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพราะมีส่วนสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้

3. การจัดสภาพแวดล้อมด้านความปลอดภัย หมายถึง มาตรการในการดูแลความปลอดภัยการให้ความรู้ในการรักษาความปลอดภัยการป้องกันอันตรายโดยมีรายละเอียดดังนี้ เกรียงศักดิ์ จรรย์ยานนท์ และนคร ศรีวิจารณ์ (2546, หน้า 75-76 อ้างอิงใน ประวีณา โภควณิช, 2559)

3.1 การรักษาความปลอดภัยมาตรการความปลอดภัย มาตรการความปลอดภัย สำหรับนักเรียนสิ่งสำคัญคือการให้ความรู้เบื้องต้นแก่ผู้เรียนในการใช้ประโยชน์และการป้องกันอันตรายเช่นการขึ้นราวบันไดควรมีที่จับเวลาเดินขึ้นลงไม่ให้เกิดก้นคร่อมยาวและปล่อยตัว ลื่นไหลลงมา

3.2 ขจัดสิ่งที่เป็นภัยแก่ผู้เรียน เป็นเรื่องเกี่ยวกับการแบ่งเขตพื้นที่ของโรงเรียน เช่น การทำป้ายสัญลักษณ์ การแบ่งเขตสนามกีฬา ลี้อสาร

3.3 การป้องกันภัยจากการจราจรสถานศึกษาควรมีการวางแผนแยกแวกถนนที่จอดรถบริเวณเข้าสู่อาคาร นอกเขตอาคาร เพื่อให้เกิดความปลอดภัยจากการขนส่งไม่ว่าจะเป็นการขนส่งสาธารณะ หรือรถรับส่งของโรงเรียน มีการให้ความรู้และความช่วยเหลือแก่ผู้เรียนอยู่เสมอ

3.4 การป้องกันเพลิงไหม้การสร้างอาคารถือว่ามีโอกาสในการเกิดเพลิงไหม้ได้อยู่เสมอ จึงต้องมีครูเวรเฝ้าโรงเรียนในยามค่ำคืนเพื่อดูแลและปกป้องสถานศึกษาอยู่เสมอ อีกทั้งยังต้องมีการให้ความรู้ทักษะการดับเพลิงการใช้อุปกรณ์ดับเพลิงรวมถึงการฝึกการหนีไฟแก่ผู้เรียน

สรุปได้ว่า การจัดการสภาพแวดล้อมด้านความปลอดภัย ถือว่าเป็นมาตรการในการดูแลเอาใจใส่ด้านความปลอดภัย จะต้องมีการให้ความรู้แก่ผู้เรียนและบุคลากรทางการศึกษามีการจัดมาตรการความปลอดภัยและการป้องกันอันตรายจากสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการเรียนรู้ Learning eminent

สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ หมายถึง สภาพหรือสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวที่ทำให้ผู้เรียนอยู่ตามธรรมชาติหรือถูกจัดขึ้นอาจเป็นสิ่งไม่มีชีวิตหรือเป็นสิ่งมีชีวิตจัดอยู่ในรูปประธรรมที่มองเห็นได้และนามประธรรมที่ไม่สามารถมองเห็นได้รวมถึงเทคนิคต่าง ๆ วิธีการสอน การถ่ายทอดความรู้ และการจัดประสบการณ์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพของผู้เรียนส่งผลต่อผู้เรียนทั้งเชิงบวกและเชิงลบ เช่น ห้องเรียนที่มีปัญหาแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเท

มีความสะดวกที่เหมาะสมต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอน มีการสนับสนุนการเรียน การสอน บรรยากาศการเรียนที่ดีส่งผลทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข มีความกระตือรือร้นหากบรรยากาศเต็มไปด้วยความ सकปรกรกรงรังไม่เป็นระเบียบก็อาจจะ ส่งผลทางโลกแก่ผู้เรียน ทำให้บรรยากาศในการเรียนเต็มไปด้วยความเคร่งเครียด ผู้สอนรู้สึก ท้อถอยไม่เป็นผลดีต่อการเรียน อรพันธุ์ ประสิทธิ์รัตน์ (2545, หน้า 13)

การจัดการเรียนการสอนต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่ดีที่เหมาะสมกับวัยและระดับ ของผู้เรียนเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้อย่างตั้งใจเกิดความ สะดวกสบายมีกำลังใจและพึงพอใจในการเรียนรู้ทำให้เกิดสมาธิและปัญญาแห่งการเรียนรู้ การออกแบบสภาพแวดล้อม สามารถแก้ปัญหาทำให้ผู้เรียนเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างสมบูรณ์ และสำเร็จ อรพันธุ์ ประสิทธิ์รัตน์ (2545, หน้า 57-63) การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับ วัยและระดับของผู้เรียนจะเป็นส่วนที่ทำให้ผู้เรียนอยากเรียนเกิดประสิทธิภาพการเรียนเพิ่มขึ้น

ความสำคัญของสภาพการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย

1. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้สนับสนุนอำนวยความสะดวกการจัดการเรียนการสอน ที่เหมาะสมเช่นห้องเรียนมีอุปกรณ์การเรียน ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนผู้สอนมีความสุข ในการสอนสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้ราบรื่นตามแผน ที่ตั้งไว้

2. สภาพ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้สนับสนุนหลัก สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ สนับสนุนหลายด้านเช่นทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจเกิดแรงจูงใจและเปลี่ยนทัศนคติที่ดีต่อ การจัดการเรียนการสอน มีความพึงพอใจช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น กระบวนการ จัดการเรียนการสอนดีขึ้น ส่งผลนำไปสู่ประสิทธิภาพ ดังนั้น หากผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อม ที่สมบูรณ์ทางกายภาพและชีวภาพ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ดังกล่าวและมีความสุข ต่อการเรียน

3. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ช่วยให้จัดประสบการณ์เรียนรู้ที่พึงประสงค์โดยมีการ บูรณาการประสบการณ์เรียนรู้เข้ากับสภาพแวดล้อมผู้เรียนมีการพบปะ สานสัมพันธ์ กับสิ่งภายนอกที่มีส่วนกระตุ้นประสาทของผู้เรียนจนทำให้เกิดการตั้งประสบการณ์ ดังนั้น เมื่อผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่ดีจะต้องมีการจัดสภาพแวดล้อมที่ดีก่อน

4. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีจะช่วยพัฒนาบุคลิกของผู้เรียนมุ่งให้ผู้เรียน มีบุคลิกภาพที่ดีการกล้าแสดงออกทั้งกายวาจาและใจ ตามแบบอย่างที่ดีสังคมยอมรับ มีคุณธรรมจริยธรรมและพฤติกรรมที่ดีสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้มีการหลอหลอม พฤติกรรมและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนไปในทิศทางที่พึงประสงค์สามารถขัดเกลา

ผู้เรียนถือว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยปรับและโน้มน้าวของผู้เรียนสภาพแวดล้อมที่มีบรรยากาศอบอุ่นและเป็นมิตรยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นมีความเป็นประชาธิปไตยตัดสินใจด้วยเหตุผลจะแสดงให้เห็นถึงการปรับเปลี่ยนบุคลิกภาพของผู้เรียนและรูปแบบการรับรู้ตลอดถึงค่านิยมของผู้เรียนด้วย

5. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เป็นส่วนช่วยให้ควบคุมชั้นเรียนคือความเป็นระเบียบวินัย มีการกำหนดเขตพื้นที่ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสมและสามารถควบคุมชั้นเรียนอย่างเป็นระเบียบได้ง่าย

6. สภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้เป็นอย่างกว้างขวาง ทำให้ผู้เรียนผู้สอนสามารถเป็นแหล่งค้นคว้าเพิ่มความรู้ที่ต้องการในการส่งเสริมการเรียนรู้ของตนเองสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นแหล่งทรัพยากรการเรียนช่วยพัฒนาความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ตลอดจนเป็นการสร้างนิสัยใฝ่เรียนรู้ไม่ยึดติดกับความรู้จากครูเพียงอย่างเดียว.

7. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้สร้างเสริมบรรยากาศในห้องเรียนบรรยากาศในการเรียนรู้เพื่อต่อการจัดการเรียนรู้ส่งผลทำให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีความสะดวกสบายปราศจากสิ่งรบกวนช่วยให้งานวิชาการเกิดขึ้นแก่ผู้เรียนการทำกิจกรรมอย่างตั้งใจและมีสติปัญญา

8. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เรียนและผู้สอน มีการจัดสภาพแวดล้อมที่สะดวก ครูไม่จำเป็นต้องอยู่หน้าชั้นเรียนผู้เรียนสามารถปรึกษาครูได้ทุกเมื่อช่วยให้เกิดความใกล้ชิดทำให้ได้รู้จักอุปนิสัยตลอดถึงพฤติกรรมของผู้เรียนรายบุคคล ได้ดีและลดความกลัว สร้างความกล้ากล้าแสดงออก กล้าพูด กล้าทำ และมีเจตคติที่ดีต่อผู้สอน

9. สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและช่วยลดความตึงเครียดหรือความอ่อนเพลียทางสรีระของผู้เรียน โต๊ะ เก้าอี้ มีความเหมาะสมต่อร่างกายของผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนด้านสบายมีแสงสว่างเพียงพอเหมาะสำหรับการจัดการเรียนการสอนเป็นการพัฒนาส่งเสริมให้ผู้เรียนทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

สรุปได้ว่า สภาพการเรียนรู้มีความหลากหลาย สนับสนุนอำนวยความสะดวกการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจเกิดแรงจูงใจและเปลี่ยนทัศนคติที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอน โดยมีการบูรณาการประสบการณ์เรียนรู้เข้ากับสภาพแวดล้อม ช่วยพัฒนาบุคลิกของผู้เรียนมุ่งให้ผู้เรียนมีบุคลิกภาพที่ดีการกล้าแสดงออกทั้งกายวาจาและใจ ตามแบบอย่างที่ดีสังคมยอมรับมีคุณธรรมจริยธรรมและพฤติกรรมที่ดี

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมจำเป็นต้องอาศัยทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อช่วยในการออกแบบพัฒนาสภาพแวดล้อมโดยแนวคิดสำคัญ มีดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเชิงปรัชญาการศึกษาเป็น สิ่งบ่งชี้นโยบายในการจัดการศึกษาการจัดการสภาพแวดล้อมต้องดำเนินสอดคล้องกับนโยบาย

2. แนวคิดเชิงทฤษฎีด้านจิตวิทยา ช่วยให้เกิดการพัฒนาของผู้เรียนในแต่ละช่วงวัย เกิดการเรียนรู้และเพื่อต่อการรับรู้ของผู้เรียนเช่นจิตวิทยาการเรียนรู้จิตวิทยาพัฒนาการจิตวิทยาสังคม

3. แนวคิดเชิงทฤษฎีการสื่อสารการสื่อสารระหว่างผู้เรียนและผู้สอนเป็นกระบวนการติดต่อสื่อสารที่จะต้องช่วยในการตัดสินใจเลือกสื่อและการจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมเป็นส่วนช่วยให้เกิดความเข้าใจและการรับรู้เช่นผู้สอนควรทำอย่างไรใช้สื่อใดและจัดสภาพหรือสถานการณ์อย่างไร

4. แนวคิดถึงเทคโนโลยีการศึกษาเป็นแนวคิดเกี่ยวกับระบบการจัดการเรียนการสอน เช่น สื่อประเภทวัสดุและอุปกรณ์ เทคนิควิธีการ ตลอดจนแนวคิดต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นส่วนช่วยในการจัดสภาพแวดล้อมให้เกิดความน่าสนใจและเป็นสิ่งเร้าของผู้เรียน

5. แนวคิดเชิงเออร์โกโนมิกส์ (Ergonomics) ซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมในการทำงานของแมคเวย์ (McVey, G.F.) มหาวิทยาลัยบอสตัน ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อหาคำตอบว่าสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางกายภาพลักษณะใดจึงเหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละช่วงวัยหรือเลขในแต่ละระดับ เช่น ความสูงความกว้างของโต๊ะเก้าอี้ ขนาดห้องเรียน รวมถึงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในห้องเรียนที่เป็นส่วนช่วยในการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยและส่งเสริมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมถือเป็นสิ่งต่าง ๆ ที่ช่วยอำนวยความสะดวกและเหมาะสมสำหรับการจัดการเรียนการสอน ทั้งในด้านเทคนิควิธีการการถ่ายทอดความรู้ จนถึงการรับรู้ของผู้เรียนทำให้ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเกิดความพึงพอใจการจัดการจัดสภาพแวดล้อม จะต้องเลือกอำนวยความสะดวกและสนับสนุนการเรียนรู้หลายด้านไม่ว่าจะเป็นด้านวิชาการประสบการณ์หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นส่วนช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงมีการจัดสภาพแวดล้อมห้องเรียนโต๊ะเก้าอี้บรรยากาศหรือสิ่งต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนอีกทั้งผู้เรียนยังสามารถพัฒนาตามศักยภาพ

ของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมการพูดการแสดงออกและกล้าแสดงความคิดเห็นมีเจตคติที่ดีต่อผู้สอน จนทำให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

การสังเคราะห์การบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาจากนักวิชาการทางการศึกษาหลายท่าน ผู้วิจัยได้นำแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษามาสังเคราะห์เพื่อกำหนดตัวแปรในการศึกษา ดังนี้

ตาราง 1 แสดงการสังเคราะห์ด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา

ด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา	สิวราช อินทวิชัย (2563)	อภิบาล สุวรรณโคตร (2563)	พระมหาเตช อมรเมธี (2556)	สุรศักดิ์ อรรถจินดา (2563)	จิราพร เครือแวงมน (2562)	นิตยา แก่นพุด (2562)	ประวีณา โภควนิช (2559)	ประยูร อ้นนตะ (2559)	พรพีไล ชญาพนา (2559)	อารีย์ยา สดาร์ตน์ (2556)	ความถี่
1. ด้านภูมิทัศน์ สถานที่สภาพแวดล้อม และกายภาพ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
2. ด้านการบริหารจัดการ		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	8
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน	✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓		7
4. ด้านการมีส่วนร่วม ปฏิสัมพันธ์ชุมชน	✓					✓	✓	✓	✓		5
5. ด้านวิชาการ									✓	✓	2
6. ด้านสุนามย์และความปลอดภัย				✓			✓				2
7. ด้านมลภาวะสิ่งแวดล้อม				✓							1
8. ด้านมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด - 19				✓							1

จากตาราง 1 การสังเคราะห์ด้านการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 ท่าน ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกองค์ประกอบโดยใช้ ความถี่ร้อยละ 30 ขึ้นไป หรือเท่ากับความถี่ตั้งแต่ 3 ขึ้นไป สรุปได้จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านภูมิทัศน์ สถานที่ สภาพแวดล้อมและกายภาพ 2) ด้านการบริหารจัดการ 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน 4) ด้านการมีส่วนร่วม ปฏิสัมพันธ์ ชุมชน

1. ด้านภูมิทัศน์ สถานที่ สภาพแวดล้อมและกายภาพ

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (2544, หน้า 9-10) ได้สรุป ภารกิจการบริหารสิ่งแวดล้อมเป็นกรอบแนวคิดของการบริหารสิ่งแวดล้อมไว้ 4 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน บริหารงานด้านการบริหารจัดการ โดยพัฒนางานทุกงานในโรงเรียน สนับสนุนการจัดสิ่งแวดล้อม ทุกฝ่ายและชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อม 2) ด้านการบริหารกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบริหารงาน ด้านการบริหารกิจกรรมการเรียนการสอน โดยบุคลากร ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการสร้างความตระหนัก ปลุกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์ให้แก่ผู้เรียน 3) ด้านการบริหารกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบริหารงาน ด้านการบริหารกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง และเกิดความคิด เน้นผู้เรียน เป็นอิสระในการทำงาน ตระหนักถึงความรับผิดชอบ ครูผู้เรียนมีความสัมพันธ์และการทำงาน ร่วมกันและเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน 4) ด้านการบริหารกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบริหารงานด้าน กิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ให้ชุมชนมีความศรัทธาต่อโรงเรียน เพื่อดึงศักยภาพชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน ในบริหารจัดการ ส่งเสริมเรียนรู้สิ่งแวดล้อมในชุมชน

สุรศักดิ์ อรรถจินดา (2563, หน้า 6) สรุปได้ว่า องค์ประกอบต่าง ๆ ภายในโรงเรียนที่ จะส่งเสริมเกิดการเรียนรู้และพัฒนาในทุก ๆ ด้าน อันได้แก่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ร่มรื่น เป็นระเบียบ สวยงาม และมีบรรยากาศที่ปลอดภัย มีวัสดุอุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และพัฒนาการอย่างหลากหลาย มีสิ่งกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ส่งเสริม สนับสนุน ให้นักเรียน สามารถพัฒนาตนเอง ให้ไปสู่จุดมุ่งหมายตามที่โรงเรียนหรือสถานศึกษานั้น ๆ กำหนด ซึ่งสภาพแวดล้อมที่ดีจะเป็นส่วนประกอบสำคัญส่วนหนึ่งที่จะส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการ แรงจูงใจและเกิดความสุขความเต็มใจในการแสวงหาความรู้

สิวราช อินตะวิชัย (2563, หน้า 8) ได้กล่าวว่า สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ด้าน กายภาพ เป็นพื้นที่ภายในโรงเรียนหรือสถานที่ที่ ที่ใช้สำหรับการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และสำหรับวางแผนการทำงาน เป็นพื้นที่สำหรับให้นักเรียนจัดแสดงผลงาน ห้องเรียน

มีอุปกรณ์การเรียนที่เพียงพออย่างหลากหลายและวัสดุ ที่พร้อมให้นักเรียนสามารถใช้งานได้ โต๊ะ เก้าอี้ที่ใช้เรียน มีความยืดหยุ่นในการจัดหรือปรับเปลี่ยน ตามความเหมาะสม

พระมหาเดชา อมรเมธี (2563, หน้า 38) ได้กล่าวว่า การจัดการสิ่งแวดล้อม ทางกายภาพ เป็นการสร้างความสวยงาม ร่มรื่น และความสะอาดสงบ จะมีส่วนช่วยส่งเสริม ทั้งสุขภาพทางกาย และสุขภาพทางจิต ซึ่งการจัดให้สถานศึกษา สามารถดำเนินการโดยมี การจัดตกแต่งอาคารเรียน บริเวณ และสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาให้เกิดความร่มรื่น สวยงาม โดยการ จัดทำสนามหญ้า สวนหย่อม ปลูกไม้ยืนต้น ไม้ดอก ไม้ประดับให้มีร่มเงา สวยงาม

จิราพร เครือแวงมน (2562, หน้า 45) ได้กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมด้านอาคาร สถานที่ บริเวณที่เหมาะสม และเชื่อมต่อประโยชน์ใช้สอยโดยการจัดขึ้นอยู่กับ สภาพความเป็น ไปได้ และความเหมาะสมของห้องเรียน รวมทั้งสภาพภายนอกและภายในห้องเรียน และสิ่งปลูกสร้างให้มีความมั่นคงแข็งแรง ปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความสะอาด ที่มีการดูแลความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ ที่พักผ่อนจัดให้เป็นระเบียบ เรียบร้อย มีความ เหมาะสมกับที่ตั้งของโรงเรียน ความปลอดภัย และบริเวณโรงเรียน ตลอดจนการปลูกไม้ ดอกไม้ประดับเพื่อเป็นการเพิ่ม ความร่มรื่น สวยงาม เพื่อให้เป็นศูนย์รวมแห่งจิตใจของสมาชิก ในโรงเรียนตลอดไป

อารีญา สตาร์ตัน (2556, หน้า 6) ได้กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ด้านกายภาพเป็นการจัดสภาพแวดล้อมที่เป็นวัตถุประสงค์เป็นรูปกระทำให้เหมาะสม ต่อกิจกรรม โดยคำนึงถึงความปลอดภัย สามารถจำแนกได้ 3 ส่วน ได้แก่ ด้านภูมิทัศน์ ด้านอาคารสถานที่ ด้านความปลอดภัย ทั้ง 3 ส่วนนี้มีส่วนในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนเพื่อพัฒนา ผู้เรียนให้เกิดความรักความภาคภูมิใจในสถานศึกษา

สรุปได้ว่า การจัดการสภาพแวดล้อมทั่วไปของสถานศึกษาให้มีพื้นที่ สิ่งปลูกสร้าง ปริมาณห้องเรียน การตกแต่งปรับปรุงห้องเรียน รวมถึงอุปกรณ์ต่าง ๆ พอเพียงต่อการจัด การเรียนการสอน และสภาพแวดล้อมเป็นระเบียบเรียบร้อย พื้นที่สะอาด มีความร่มรื่น เหมาะสำหรับการส่งเสริมทั้งสุขภาพทางกาย และสุขภาพทางจิต

2. ด้านการบริหารจัดการ

เริงวรรณ เสวกวรรณ (2544) ได้กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงปรับปรุงสภาพแวดล้อม ภายใน สถานศึกษา จะต้องเลือกวิธีการที่เหมาะสม เพื่อสนองความต้องการ ความร่วมมือ และเจตคติของบุคลากร วิธีที่นิยมปฏิบัติคือ การเยี่ยมชั้นเรียน และการให้คำแนะนำ ปรึกษาหารือ

ทองคำ ผดุงสุข (2532) ได้กล่าวว่า กระบวนการจัดสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้ การประชุมปรึกษาหารือโดยสมาชิกทุกคนให้ข้อเสนอแนะต่อ ส่วนรวมมีการสำรวจสภาพปัจจุบัน กำหนดเป้าหมายร่วมกัน กำหนดกิจกรรมและผู้รับผิดชอบ และดำเนินการวางแผน มีการประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ และประเมินสรุปผลการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ

สนอง เครือมาก (2562) ได้กล่าวว่า การวางแผนให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมเป็น การกำหนดขั้นตอนและเค้าโครงการทำงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและมีประสิทธิภาพภายใต้ งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด และเป็นแผนระยะสั้น มาดำเนินการตามความจำเป็น และให้สอดคล้องกับ สถานการณ์ต่าง ๆ โดยเลือกวิธีที่ดีที่สุด ทำให้เกิดการประหยัดในการใช้ ทรัพยากรและระยะเวลา

สายสมร ภูเจริญ (2554) ได้กล่าวว่า โรงเรียนควรจัดสภาพแวดล้อม สร้างบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน ให้ทุกคนในโรงเรียนมีความสุข และมีความรู้สึกอบอุ่นเมื่อมา อยู่ร่วมกัน คือ การสร้างความรัก ความผูกพัน

สุรศักดิ์ อรรถจินดา (2563, หน้า 7) สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญ ต่อการบริหารพัฒนาสภาพแวดล้อมใน สถานศึกษา เพื่อเป็นส่วนช่วยอำนวยความสะดวก แก่ผู้เรียนและเป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีในการจัดการเรียนรู้ การสอนภายในสถานศึกษา นอกจากนี้การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษานั้น ต้องได้รับการพัฒนารอบด้าน ซึ่งจะ ส่งผลให้การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษานั้นมีประสิทธิภาพและ เกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น

พระมหาเดชา อมรเมธี (2563, หน้า 30) ได้กล่าวว่า การบริหารจัดการ สภาพแวดล้อม ต้องได้รับการวางแผนการจัดการ สภาพแวดล้อม โดยผู้บริหารและผู้ที่ เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมและนำมาปฏิบัติ มีการตรวจสอบจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และกลับมา ปรับปรุงอีกครั้ง ตามแนวปฏิบัติของ PDCA

ประวีณา โภควนิช (2559, หน้า 32) ได้กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมด้าน การบริหารจัดการเป็นการจัดสิ่งต่าง ๆ ภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ทั้งการวางแผนงานด้วย การบริหารความร่วมมือจากทุกฝ่าย เกิดบรรยากาศที่ดีแก่องค์กร มีความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลในองค์กร ซึ่งถือว่ามีสำคัญและส่งผลต่อการปฏิบัติงานในองค์กรการวางแผน พัฒนางานที่เกิดจากความร่วมมือของบุคลากรและผู้บังคับบัญชาที่มีความเป็นประชาธิปไตย รวมถึงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

จิราพร เครือแวงมน (2562, หน้า 47) ได้กล่าวว่า การดำเนินการให้บรรลุ วัตถุประสงค์จะต้องอาศัยความร่วมมือของบุคลากร และจัดระบบการทำงานการบังคับบัญชา

ที่มีความเป็นกันเองมีความเป็นประชาธิปไตย บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการบริหาร และตัดสินใจ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญ ซึ่งผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญบรรยากาศของการบริหารงานที่ดีนั้น ควรให้ครูได้มีส่วนร่วมในการคิด การตัดสินใจและร่วมปฏิบัติ ดังนั้นสภาพแวดล้อมด้านการบริหารที่เหมาะสมเป็นองค์ประกอบสำคัญ ในการช่วยให้เกิดการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ

อารียา สตาร์ตัน (2556, หน้า 6) ได้กล่าวว่า สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร หมายถึงการดำเนินการภายในโรงเรียนให้การปฏิบัติงานสำเร็จด้วยความร่วมมือจากทุกฝ่าย โดยการทำงานอย่างเป็นระบบเพื่อแม่ ช่วยเหลือเกื้อกูลจัดสภาพแวดล้อมการบริหาร การดำเนินงานของสถานศึกษาด้วยผู้บริหารและครู เป็นผู้มีความสำคัญต่อการสร้าง สภาพแวดล้อมผู้บริหารจะต้องเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นระหว่างครูด้วยกัน และระหว่างครูกับผู้บริหารปฏิบัติงานด้วยความไว้วางใจ ช่วยเหลือเกื้อกูลตั้งเป็นกำลังใจในการทำงานโดยยึดหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม

นิตยา แก่นพุ่ม (2562, หน้า 72) ได้กล่าวว่า กระบวนการบริหาร การทำงานร่วมกับบุคคลและกลุ่มบุคคล ซึ่งพร้อมด้วยปัจจัยทางการบริหาร โดยผ่านการวางแผนการจัด องค์การ การสั่งการและการควบคุมทรัพยากรขององค์การ เพื่อที่จะนำองค์การไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การ

สรุปได้ว่า การกำหนดนโยบาย วางแผน กลยุทธ์ การบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา โดยมีการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยการบริหารความร่วมมือจากทุกฝ่าย โดยยึดหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้การปฏิบัติงานดำเนินตามแผนปฏิบัติการ และทำงานอย่างเป็นระบบ ทั้งผู้บริหาร ครู บุคลากรสู่บรรลุเป้าประสงค์ตามโครงการที่กำหนด

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี ได้ดังต่อไปนี้

ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behaviorism Theory) จากแนวคิดของนักจิตวิทยา กลุ่มทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ได้กล่าวว่า มนุษย์สามารถเสียสละ ประโยชน์ส่วนตนเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นได้หลายรูปแบบ เพื่อให้เกิดความอยู่รอด ความเสมอภาคและ สันติสุข ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เชื่อว่าทัศนคติและค่านิยมของบุคคลนั้น มีความสำคัญมากต่อการลงมือปฏิบัติเพื่อพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม

วินัย วีระวัฒนานนท์ และบานชื่น สีพันผ่อง (2539, หน้า 111-113) ได้เสนอวิธีการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาที่นิยมใช้สอนกันอยู่ในปัจจุบัน ไว้ดังนี้

1. การศึกษานอกห้องเรียนเป็นวิธีสอนที่ได้เรียนรู้ผ่านธรรมชาติ

2. ใช้ภาพยนตร์ สไลด์ และแผ่นใส
3. ใช้สถานการณ์จำลองและเกมการสร้างสถานการณ์จำลอง
4. การเชิญวิทยากร
5. การทดลอง เป็นการทำให้ผู้เรียนได้พบเห็นปัญหา หรือเข้าใจสิ่งแวดล้อมได้ดีขึ้น
6. การสัมภาษณ์
7. การจัดกิจกรรมพิเศษ
8. การทำรายงาน
9. การอภิปรายโต้แย้ง (Debate) เป็นการให้ผู้เรียนหาข้อมูลยืนยันสนับสนุนความคิด

ของตน

10. การแสดง (Role-Playing) การให้ผู้เรียนแสดงบทบาทบุคคลต่าง ๆ ตามเรื่อง
11. การฉวยโอกาส การเปลี่ยนทัศนคติทางสิ่งแวดล้อม เช่น การบอกให้ผู้เรียนบางคนไม่ทิ้งเศษกระดาษบนพื้นดินก็อาจทำให้ผู้เรียนปฏิบัติดีอยู่เช่นเดิม ต่อเมื่อนักเรียนคนหนึ่งเดินไปเหยียบเปลือกกล้วยที่ทิ้งไว้แล้วสิ้นลมลงศีรษะแตกผู้สอนควร รีบอธิบายการทิ้งขยะไม่เป็นระเบียบ เพราะอาจได้รับบาดเจ็บได้

การจัดการเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาที่ได้กล่าวข้างต้นสรุปได้แนวดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นสร้างความตระหนักในคุณค่าของสิ่งแวดล้อม 2) ขั้นให้ความรู้ ความเข้าใจ และความรับผิดชอบที่มนุษย์พึงมีต่อสิ่งแวดล้อม 3) ขั้นสร้างความรักและสร้างเจตคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม 4) ขั้นปฏิบัติอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 5) ขั้นประเมินผล

สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ หมายถึง การเรียนการสอนทั้งภายในห้องเรียน และนอกห้องเรียน เพื่อส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการต่าง ๆ ที่จะทำให้นักเรียนได้รับความรู้ เกิดประสบการณ์ภายใต้บรรยากาศที่มีชีวิตชีวา แจ่มใส น่าเรียนรู้ เรียนสนุก โดยการจัดการสภาพแวดล้อมด้านวิชาการ มีความสำคัญต่อการปรับสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนได้รับความรู้ และ ประสบการณ์ให้มากที่สุดในการเรียนรู้ เช่น

1. พฤติกรรมของครู ครูแสดงพฤติกรรมด้วยคำพูดกิริยาท่าทาง สีหน้าที่ยิ้มแย้ม แจ่มใส ด้วยความรักความเมตตาอย่างจริงใจ และมีเหตุผลด้วยความสม่ำเสมอ

2. การจัดกระบวนการเรียนการสอน เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน โดยครูส่งเสริม พัฒนาการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ทำด้วยตนเอง และมีโอกาสเรียนรู้ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ยังทำให้ผู้เรียนเกิดคิด และทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อสร้างบรรยากาศความร่วมมือ เป็น มิตร ไว้วางใจเอื้ออาทรต่อกัน

3. การจัดห้องเรียนและวัสดุอุปกรณ์ เปลี่ยนบรรยากาศการเรียนการสอนจากการเรียนแบบห้องเรียน ไปเรียนได้ร่มไม้ สนาม หรือสถานที่อื่น ๆ ที่ทำให้มีชีวิตชีวา และเกิดการเรียนรู้ มากขึ้น

4. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนการสอน โดยมีกิจกรรมที่หลากหลายให้เปิดโอกาสการกล้าแสดงออก และตามความสนใจ เช่น ดนตรี กีฬา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีความสมบูรณ์ครบทุกด้าน

สิวราช อินต๊ะวิชัย (2563, หน้า 9) ได้กล่าวว่า สภาพแวดล้อมการเรียนรู้อันบรรยากาศการเรียนรู้นั้น หมายถึง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน รวมถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างภายในนักเรียนด้วยตนเอง โดยมีบรรยากาศของการเอาใจใส่และความร่วมมือที่เน้นความสัมพันธ์เชิงบวก และสร้างบรรยากาศโดยรวมของห้องเรียนมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน นักเรียนมีอิสระในการสื่อสาร ยอมรับแนวคิดใหม่ ๆ อภิปรายได้อย่างเปิดกว้าง

พระมหาเดชา อมรเมธี (2563, หน้า 42) ได้กล่าวว่า การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านการบริหารจัดการ เพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ให้ถูกสุขลักษณะ และเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยมีเป้าประสงค์เพื่อพัฒนาให้นักเรียนให้มีศักยภาพตามที่กำหนด และเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข ซึ่งบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา คือ บทบาทในการคิดวางแผนดำเนินงานประเมินผล ปรับปรุง แก้ไข การดำเนินงาน ของสถานศึกษาทุก ด้าน โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามขั้นตอน เพื่อให้การจัดการศึกษาของ สถานศึกษา มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลสูงสุด

ประวีณา โภควนิช (2559, หน้า 34) ได้กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนเช่นสื่อการเรียนการสอนบรรยากาศการเรียนการสอนหลักสูตรรวมถึงแผนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้การวัดผลและการประเมินผล

จิราพร เครือแวงมน (2562, หน้า 46) ได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะค่านิยมของผู้เรียนให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์ การเรียนการสอนมีความสำคัญเท่าเทียมกับเนื้อหาวิชา ผู้สอนจะต้องพิจารณาเลือกใช้สภาพแวดล้อมในการเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตลอดเวลา จึงเป็นการสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึง ความต้องการของผู้เรียนเป็นหลักมากกว่าความต้องการของผู้สอน

พรพิไล ชาญพนา (2559, หน้า 25) ได้กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น

การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับวัยและระดับของผู้เรียนทำให้มีความรู้สึกที่อยากเรียน มีความสุข สนุกสนาน และมีเจตคติที่ดีต่อโรงเรียน

สรุปได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม การพัฒนาความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน โดยสถานศึกษามีการบูรณาการเนื้อหา กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เข้ากับสิ่งแวดล้อม มีการจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียนทั้งภายใน ห้องเรียนและนอกห้องเรียน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด และเรียนรู้อย่างมีความสุข

4. ด้านการมีส่วนร่วม ปฏิสัมพันธ์ ชุมชน

สถานศึกษาถือว่าเป็นสถาบันการศึกษาของชุมชน สถานศึกษาจึงมีหน้าที่ สร้างความสัมพันธ์กับ ชุมชน ตลอดจนดึงศักยภาพจากชุมชนมาร่วมจัดสิ่งแวดล้อม รวมถึง การจัดศูนย์กลางการเรียนรู้ในชุมชน การพัฒนาสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการกำหนด ยุทธศาสตร์แบบมีส่วนร่วม และเป็นส่วนในการปรับสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับชีวิต ในชุมชน และการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างคุ้มค่า เพื่อความก้าวหน้าของชุมชนและ ประเทศชาติ

สุมน อมรวิวัฒน์ (2549, หน้า 2-3) ได้เสนอว่า แหล่งเรียนรู้ในชุมชน มีทั้งประเภท ที่รัฐและประชาชนจัดขึ้น และประเภทที่แหล่งเรียนรู้ในชุมชนอุทยาน อุทยานแห่งชาติในท้องถิ่น แถบภูเขา ศูนย์วัฒนธรรม หอสมุด ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติ เกี่ยวกับพืช สัตว์ เป็นต้น แหล่งเรียนรู้ในชุมชนอีกประเภทหนึ่ง ถือว่าเป็นแหล่งชุมชนที่มีอยู่แล้วในวิถีชีวิต เช่น วัฒนธรรมประเพณี ตลอดจนการประกอบอาชีพต่าง ๆ

การนำผู้เรียนออกสู่ชุมชน นอกจากการได้รับสาระความรู้จากชุมชนแล้วยังช่วย พัฒนาการจัดการศึกษา ประเวศ วะสี (2549, หน้า 60-61) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้จากคน ในชุมชนว่า “ในชุมชนมีผู้รู้ด้านต่าง ๆ มากมายมากกว่าครูที่สอนในห้องหนังสือมากนัก เช่น ผู้รู้ทางเกษตรกรรม ทางช่างมีศิลป์ ผู้รู้ทางศาสนาหมอพื้นบ้าน นักธุรกิจ ปราชญ์ชาวบ้าน ฯลฯ ผู้นำชุมชนที่เป็นนักคิด นักศีลธรรมมีปัญญา ถ้าเปิดโรงเรียนสู่ชุมชนให้ทั้งครูและนักเรียน ได้เรียนรู้จากครูในชุมชน จะมีครูมากมายหลากหลายเป็นครูที่รู้จริง ทำจริง จะทำให้การเรียนรู้ เข้าไปเชื่อมโยงกับการปฏิบัติจริง การเรียนรู้จะสนุกไม่น่าเบื่อหน่ายที่สำคัญจะเป็นการปรับ ระบบ คุณค่าเดิมการศึกษา ก็จะเป็นการยกระดับคุณค่า และความภูมิใจของชุมชนอย่างแรง เป็นการถักทอทางสังคม”

ประวีณา โภควนิช (2559, หน้า 36) ได้กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมด้านชุมชน ปฏิสัมพันธ์ของบุคคลเป็นการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลต่าง ๆ ที่อยู่ร่วมกัน สถานศึกษา

ถือเป็นองค์กรที่มีชีวิตที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่าง ๆ เมื่ออยู่ร่วมกันย่อมมีพฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันผู้บริหารจึงต้องทำความเข้าใจพฤติกรรมและปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเพื่อนำไปสู่การบริหารการติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนและชุมชนหรือกลุ่ม

พรพิไล ชาญพนา (2559, หน้า 20) ได้กล่าวว่า การดำรงชีวิตในสังคมโรงเรียนที่ส่งผลให้เกิดการปรับตัว การเรียนรู้ และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน โดยสังเกตได้จาก การจัดผู้เรียนแบบร่วมมือกัน ผู้เรียนจะมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ส่งเสริมซึ่งกันและกัน โดยมีอิทธิพลที่ผลต่อการหล่อหลอมพฤติกรรม ทักษะคิด ค่านิยม และสติปัญญา เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นร่วมกันและให้ผู้เรียน ได้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน โดยที่ครูจะต้องช่วยเหลือผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน

สรุปได้ว่า การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การบริหารการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน การสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อม เพื่อตั้งศักยภาพของชุมชน ร่วมกันวางแผนปรับปรุง พัฒนาสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ในชุมชน และร่วมกันรักษาทรัพยากรของชุมชนให้คงอยู่

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ผู้วิจัยได้สืบค้นข้อมูล ดังนี้

ศุภาพร ผิวงาม (2549) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การจัดสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อทราบการจัดสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา 2) แนวทางการจัดสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการกำหนดนโยบาย ด้านการวางแผนการดำเนินงาน และด้านการปฏิบัติการ โรงเรียนได้มีการพัฒนาการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยการจัดทำแผนนโยบาย กำหนดผู้รับผิดชอบ และคำนึงถึงผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่าย จัดทำปฏิทินกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมาย และดำเนินการอย่างเหมาะสมให้ความรู้กับบุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยกิจกรรมสามารถยืดหยุ่นตามสถานการณ์ และปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้เหมาะสมสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง แก้ไขได้อย่างชัดเจน มีการสร้างจิตสำนึกรักษาดูแลสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และปลูกฝังให้ผู้เรียนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชนและในการศึกษา

อมรพงศ์ พันธโกธน์ (2555) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานของกลุ่มล้าภู-บางนาคนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 โดยจำแนกตามเพศ และอายุราชการ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานของกลุ่มล้าภู-บางนาคน ปีการศึกษา 2556 จำนวน 120 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ที่มีค่า ความเชื่อมั่นเท่ากับ .94 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและสถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าความแตกต่างโดยใช้สถิติที และเอฟ (F-test) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกัน จึงทดสอบโดยวิธีการ ของเชฟเฟ (Scheffe's Test) ผลการค้นคว้าอิสระระดับการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานของกลุ่มล้าภู-บางนาคน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = .46) ผลการเปรียบเทียบการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานของกลุ่มล้าภู-บางนาคน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสเขต 1 จำแนกตามเพศ และอายุราชการ พบว่า ภาพรวมไม่แตกต่างกัน

สุทธิพงศ์ นิพัทธนันท์ (2556, หน้า 232) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ตามกรอบของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม พบว่า โรงเรียนมีการศึกษาสภาพเพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยปฏิบัติตาม ดังนี้ พันธกิจที่ 1 นโยบายสิ่งแวดล้อมมีการบริหารจัดการให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมมีแผนบูรณาการสอดแทรก 8 กลุ่มสาระ มีการรณรงค์รณรงค์เพื่อแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยบุคลากรและทุกคนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน พันธกิจที่ 2 การจัดการเรียนรู้ มีการสอดแทรกบูรณาการกับกลุ่มสาระต่าง ๆ ทั้งชุมนุมการอบรมเพื่อให้เห็นถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการดำเนินชีวิตความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมด้วยการวัดและประเมินผลแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนในท้องถิ่น พันธกิจที่ 3 การจัดการทรัพยากรโรงเรียนมีกลยุทธ์การจัดการสิ่งแวดล้อมส่งเสริมเอกลักษณ์พัฒนาอย่างยั่งยืนมุ่งเน้นใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดและบริหารการจัดการทรัพยากรอย่างคุ้มค่า พันธกิจที่ 4 มีส่วนร่วมและสร้างเครือข่ายนำโดยชุมชนและหน่วยงานราชการจัดทำหลักสูตรเพื่อพัฒนา

อารียา สตาร์ตัน (2556) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตราชเทวี โดยการศึกษางานวิจัย มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษามีจำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านการบริหาร และวิชาการ 2) เพื่อเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อม

ในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ภาพรวมรายด้านการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาอยู่ในระดับปฏิบัติมาก อีกทั้งยังมีการวิเคราะห์เปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาจำแนกตามเขต ซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งด้านกายภาพและการบริหาร ส่วนการจำแนกประสบการณ์ในการสอน พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมมีการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน

พระมหาเดชา อมรเมธี (สีปจันทร์) (2556) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง โดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดอ่างทอง 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดอ่างทอง 3) เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดอ่างทอง พบว่า 1) ด้านการบริหารไม่มีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อีกทั้งไม่มีการดำเนินการของโครงการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ข้อเสนอแนะจึงควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวข้องกับอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ร่วมกับชุมชน กิจกรรมเก็บขยะ และปลูกต้นไม้ 2) ด้านกายภาพ ไม่มีการส่งเสริมจัดสภาพบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ข้อเสนอแนะจึงควรสนับสนุนการส่งเสริมให้ปลูกไม้ต้น ไม้ดอก และส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมบูรณาการ 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน การวิเคราะห์หลักสูตรยังไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร ไม่มีการดำเนินการจัดการเรียนรู้บูรณาการเข้ากับวิชาต่าง ๆ ข้อเสนอแนะ คือ ควรจัดทำหลักสูตรเฉพาะรายวิชาเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ และรักษาสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังสามารถนำมาเป็นสื่อการจัดการเรียนรู้ได้ อีกทั้งจำแนกตามอายุ พบว่า ครูและผู้บริหารมีอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดอ่างทองไม่แตกต่างกัน

พรพิไล ชาญพนา (2559, หน้า 60) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนในอำเภอแก่งหางแมว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี เขต 1 มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนในอำเภอแก่งหางแมว จำแนกตามเพศและประสบการณ์การทำงานของครู ในอำเภอแก่งหางแมว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนในอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนในอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศของครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านอาคารสถานที่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) การเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนในอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานของครู โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านอาคาร สถานที่ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนในการเรียนรู้ และพัฒนา โดยเฉพาะอาคารสถานที่และวัสดุต่าง ๆ ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียน เนื่องจากสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อจิตใจ อีกทั้งการบริหารยังให้ความสำคัญต่อการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาที่เน้นทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมและได้รับความร่วมมือ เพื่อสนับสนุนพัฒนาการศึกษาให้บรรลุตามผลเจตนารมณ์ จากการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนในอำเภอแก่งหางแมว มีสาระสำคัญ ได้แก่

- 1) สภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านอาคารสถานที่ที่มีความเหมาะสมต่อการพัฒนาของเด็ก มีการจัดอาคารสถานที่บริเวณเหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้ร่มรื่นและสดชื่น
- 2) ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบบูรณาการเน้นประสบการณ์ 3) สภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านวิชาการ เป็นการดำเนินงานเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน สภาพแวดล้อมด้านวิชาการเป็นการดำเนินงานเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานและเกิดประโยชน์สูงสุด 4) สภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและครู มีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมสติปัญญาของนักเรียน 5) สภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านการส่งเสริมสุขภาพ มีการบริหารจัดการและการวางแผนในการส่งเสริมสุขภาพของสังคมการบริหารจัดการที่ดี มีระเบียบแบบแผนส่งเสริมสุขภาพ 6) สภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านกลุ่มเพื่อนมีการดำเนินชีวิตในสังคมของโรงเรียนที่ส่งผลต่อการเกิดการเรียนรู้มีการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและกัน ส่งเสริมซึ่งกันระหว่างกัน สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้

ประวีณา โภคะวณิช (2559) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาเรียนรวมระดับประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานปัจจุบันและการดำเนินงานที่พึงประสงค์ของการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ พบว่า สภาพแวดล้อมที่ดำเนินการปัจจุบันที่เอื้อต่อ

การเรียนรู้ในระดับประถมศึกษาสำหรับสถานศึกษาเรียนรวม จังหวัดปทุมธานีมีความจำเป็น ได้แก่ 1) ด้านกฎหมายเกี่ยวกับการจัดสถานที่สำหรับเด็กที่ต้องการจำเป็นพิเศษ 2) ด้านความปลอดภัยจะต้องมีสัญญาณเตือนหรือป้ายสัญลักษณ์ 3) ด้านอาคารสถานที่ที่มีการจัดอาคารสถานที่เพื่อให้เอื้อต่อผู้พิการ 4) ด้านการบริหารจัดการทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ 5) ด้านการเรียนได้มีการจัดสถานที่และสื่อการเรียนรู้เพื่อให้เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างเหมาะสม 6) ปฏิสัมพันธ์มีการจัดพัฒนาสำหรับเด็กพิเศษเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้

ประยูร อนันตะ (2559, หน้า 80) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 พบว่า การบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาโดยพิจารณารายด้าน มีดังนี้ 1) ด้านกายภาพและการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา มีการดำเนินตามแผนปฏิบัติการวางแผนและใช้ประโยชน์พื้นที่อย่างคุ้มค่า 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ มีการสนับสนุนแลกเปลี่ยนและใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนส่งเสริมการพัฒนาและวิเคราะห์หลักสูตรให้มีเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจัดทำแผนการเรียนรู้ให้ดูรายการในส่วนต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ครู หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องประเมินผลการจัดการศึกษา 3) ด้านประสานงานและความร่วมมือของชุมชน โดยสถานศึกษาเป็นแหล่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาบุคคลในชุมชนสามารถเข้ามาเรียนรู้ได้อย่างคุ้มค่า และชุมชนเข้ามาทำกิจกรรมร่วมกันอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

นิตยา แกนพุด (2562, หน้า 180) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษของโรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์ จากการศึกษาการบริหารสภาพแวดล้อมของสถานศึกษามีการจัดการบริหารหลายด้าน ดังนี้ ด้านกลุ่มเพื่อนด้านการบริหาร ด้านอาคารสถานที่ และด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า โรงเรียนมีการดูแลเอาใจใส่มุ่งมั่นในการพัฒนาทุกรอบด้าน เพื่อให้สอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ มีการประเมินคุณภาพการศึกษา อีกทั้งยังได้รับความร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียนทุกด้านจากชุมชน โดยให้ความสำคัญกับการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียน เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา ทั้งการพัฒนาบุคคล สิ่งอำนวยความสะดวก รวมถึงอาคารสถานที่และเทคโนโลยี ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อาคารสถานที่ที่มีการจัดสภาพแวดล้อมให้ปลอดภัย ร่มรื่น และจัดภูมิทัศน์อย่างเป็นระเบียบ สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ พักผ่อนหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ด้านการจัดการเรียนรู้ มีการพัฒนาหลักสูตรโดยการบูรณาการกับหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรท้องถิ่น เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการสอดแทรกการเรียนการสอน สามารถเชื่อมโยงกลับรายวิชาหรือปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม ด้านการบริหารมีการจัดการให้เหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน และรับฟัง

ความคิดเห็น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาปรับปรุงสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษาด้านกลุ่มเพื่อนมีความสร้างควมภาคภูมิใจรับฟังปัญหาระหว่างเพื่อนร่วมงานช่วยเหลืออย่างเป็นมิตร อบอุ่น สนุกสนาน รู้รักสามัคคี

จิราพร เครือแวงมน (2562, หน้า 146) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ภายในสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24 โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการพัฒนาแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ภายในสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 24 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ภายในสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24 3) เพื่อการพัฒนาแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ภายในสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24 พบว่าแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ภายในสำหรับสถานศึกษา 1) ด้านอาคารสถานที่มีแนวทางการพัฒนาเพื่ออำนวยความสะดวกและเพียงพอต่อจำนวนนักเรียนโดยมีการจัดสภาพบริเวณโดยแบ่งเขตรับผิดชอบจัดห้องเรียนเฉพาะวิชาและสถานที่อื่นเพื่อต่อการจัดการเรียนการสอนมีการดูแลความสะดวกและความสวยงามเพียงพอต่อนักเรียนอย่างเหมาะสม 2) ด้านการจัดการเรียนรู้มีแนวทางการพัฒนาโดยส่งเสริมครูผู้สอนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประเมินความพึงพอใจต่อครูดำเนินการสอนตามกลุ่มสาระวิชาโดยสอดคล้องมาตรฐานของชุมชนสังคมและสิ่งแวดล้อมมีจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายมีจัดกระบวนการเสริมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจกล้าคิดกล้าทำกล้าตัดสินใจและแสดงออกในทางที่ถูกต้อง ครูสร้างบรรยากาศการเรียนรู้อย่างอบอุ่นและเป็นมิตรกับนักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อให้ครูได้เห็นสภาพจริงของสิ่งแวดล้อมและความเป็นอยู่ของครอบครัวของนักเรียน 3) โรงเรียนจัดทำแผนการพัฒนาโรงเรียนอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมจัดทำหนดแนวปฏิบัติจัดหาสื่อและนวัตกรรมที่ทันสมัยมาช่วยในกิจกรรมจัดการเรียนการสอนเปิดให้ครูเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองชุมชนมีส่วนร่วมเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาในการพัฒนาและปรับปรุงสภาพแวดล้อมในโรงเรียนอยู่เสมอ

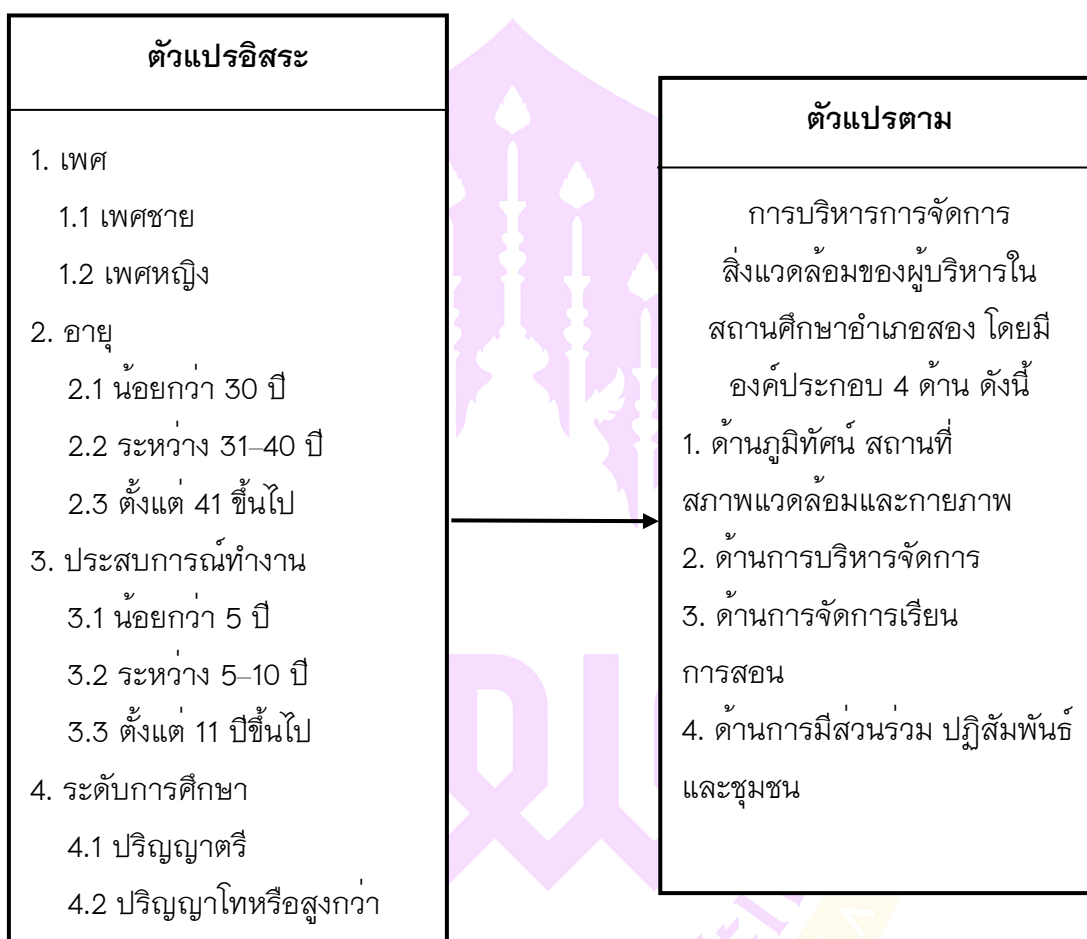
สิวราช อินตะวิชัย (2563, หน้า 113) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดราชบุรี โดยการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ คือ 1) ศึกษาระดับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของโรงเรียน สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดราชบุรี 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดราชบุรี พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ด้านกายภาพ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ด้านการมีส่วนร่วมของผู้เรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคิดสร้างสรรค์ของโรงเรียน โดยด้านที่ 1 แนวทางการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ด้านกายภาพ โรงเรียนสถานที่พักผ่อนเพียงพอต่อการทำกิจกรรมของผู้เรียน มีสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัยเหมาะสมต่อยุคปัจจุบัน ด้านที่ 2 แนวทางการจัดการสภาพแวดล้อมด้านบรรยากาศการเรียนรู้เน้น โดยการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนโดยมีการสื่อสารด้วยคำพูดที่สุภาพ และเป็นมิตรระว่างความคิดเห็นซึ่งกันและกันและคอยให้คำปรึกษาต่อผู้เรียน ด้านที่ 3 แนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ด้านการมีส่วนร่วมของผู้เรียนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเน้นความต้องการของผู้เรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความสนใจ อีกทั้งยังเป็นการศึกษาเรียนรู้บุคคลต้นแบบที่มีความสนใจเพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียนได้ค้นหาตัวเอง

สุรศักดิ์ อรรถจินดา (2563, หน้า 99) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพทั่วไป และภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) จากการศึกษางานวิจัย มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพทั่วไป 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการจัดสภาพแวดล้อม และ 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพทั่วไปภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ทั้ง 5 ด้าน พบว่า 1) การจัดการอาคารสถานที่ที่มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อให้สถานที่ร่มรื่น สวยงาม ปลอดภัยเหมาะสมสำหรับการจัดการเรียนรู้ มีการพัฒนา ปรับปรุง อาคารสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนอยู่เสมอ 2) ด้านการจัดภูมิทัศน์โรงเรียนมีการดำเนินการดูแลรักษา ตกแต่งภูมิทัศน์อยู่เสมอ โดยการนำหลักวิชาการมาใช้ในการบูรณาการแหล่งเรียนรู้ 3) ด้านการจัดการมลภาวะสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้ดำเนินการเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยมีสำรวจ ตรวจสอบวางแผน ป้องกันระบบอย่างถูกวิธี และเข้าใจถึงมลภาวะที่จะเกิดขึ้นต่อสถานศึกษา 4) ด้านการจัดการความปลอดภัยโรงเรียนมีระบบการดูแลความปลอดภัยทั้งอัคคีภัย อุทกภัย และอุบัติเหตุต่าง ๆ มีแนวทางการปฏิบัติตนสร้างความปลอดภัยดูแลเอาใจใส่ทุกคน มีการจัดอบรมเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน และคอยช่วยเหลือในยามฉุกเฉิน 5) ด้านมาตรการป้องกันการระบาดของ COVID-19 โรงเรียนมีการคัดกรอง ส่งเสริมการใส่หน้ากากอนามัยอย่างถูกวิธี มีที่กั้นระหว่าง

พื้นที่ ทำความสะอาดอยู่เสมอ เรียนรู้ตามมาตรฐานสาธารณสุข ปรับกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีติดต่อสื่อสารในทุกรูปแบบทุกกิจกรรม

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษา เรื่อง การบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำนวน 21 สถานศึกษา จำแนกเป็นผู้บริหารในสถานศึกษา อำเภอสอง จำนวน 21 คน และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง รวมจำนวน 189 คน รวมประชากรทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จำนวน 210 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำนวน 136 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างอิงใน ชีรวุฒิ เอกะกุล, 2543) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น และนำมากำหนดสัดส่วนตามขนาดของกลุ่มประชากรและทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

ประชากรทั้งหมด	ประชากร ที่ต้องการศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษา
ผู้บริหาร	21 คน	14 คน
ข้าราชการครู	189 คน	122 คน
รวม	210 คน	136 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร และข้าราชการครูเกี่ยวข้องกับการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 โดยแบบสอบถามครั้งนี้มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน และระดับการศึกษา เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร และข้าราชการครูเกี่ยวข้องกับการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 แบบสอบถามเป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ โดยกำหนดความมากน้อย ของการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารในสถานศึกษา อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ดังนี้

1. ด้านภูมิทัศน์ สถานที่ สภาพแวดล้อมและกายภาพ จำนวน 7 ข้อ
2. ด้านการบริหารจัดการ จำนวน 6 ข้อ
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน จำนวน 6 ข้อ
4. ด้านการมีส่วนร่วม ปฏิสัมพันธ์ และชุมชน 6 ข้อ

การให้ค่าลักษณะคะแนนเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของความหมายแบบสอบถามความคิดเห็น ตามแบบของ ลิเคิร์ท (สุวิมล ติรกาพันธ์, 2555, หน้า 58) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง การบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง การบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง การบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง การบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง การบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้มีการสร้างเครื่องมือ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ขั้นตอน ดังนี้

2.1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา อาทิเช่น สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา แนวทางการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อม ผลกระทบเชิงลบที่มีผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อม และเอกสารการสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรในการวิจัย

2.1.2 สร้างแบบสอบถามการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือให้เหมาะสม เพื่อให้ครอบคลุมต่อเนื้อหาตรงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.2 การหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.2.1 จากเครื่องมือที่ได้สร้างขึ้นผู้วิจัยได้นำไปตรวจสอบความถูกต้อง และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแก้ไขเนื้อหา และการใช้ภาษา ปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสม

2.2.2 ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 3 ท่าน คือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร คล้ายอ่ำ อาจารย์ประจำวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

2. ดร.ปรีชาชาญ อินทราชิต ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลจตุรณลงรัตนาคาร วิทยฐานะเชี่ยวชาญ

3. นางสาวบุศยามาศ แบ่งทิศ ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

โดยหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อว่า มีความสอดคล้อง หรือไม่ มีเกณฑ์ประเมิน ดังนี้

ให้คะแนน เท่ากับ +1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนน เท่ากับ 0 หมายถึง เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับ
วัตถุประสงค์

ให้คะแนน เท่ากับ -1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับ
วัตถุประสงค์

ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) สุวิมล ติรกาพันธ์, 2555, หน้า 148) กำหนดค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป และค่า IOC ที่คำนวณได้อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ไม่สอดคล้องมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาอีกครั้ง เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.2.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหาร ข้าราชการครูในเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ซึ่งเป็นตัวอย่างใกล้เคียง โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination index) จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา โดยการทดสอบค่าที (t-test) และจำแนกตามอายุ และประสบการณ์การทำงาน โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (สุวิมล ติรกาพันธ์, 2555, หน้า 152–161) ได้ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.95

2.2.4 ปรับปรุงแบบสอบถามให้เป็นฉบับสมบูรณ์ และนำไปดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลในงานวิจัย ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำการติดต่อกับทางมหาวิทยาลัย เพื่อขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อติดต่อขออนุญาตเก็บข้อมูลถึง ผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำนวน 21 โรงเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 โดยการนำ

แบบสอบถามพร้อมกับสำเนาหนังสือจากมหาวิทยาลัยพะเยา ติดต่อกับทางสถานศึกษา เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล และขอรับแบบสอบถามคืนในระยะเวลาอีกหนึ่งสัปดาห์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการแจกแบบสอบถาม จำนวน 136 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา จำนวน 136 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาจากการเก็บข้อมูล มาตรวจนับและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. นำแบบสอบถามทั้งหมดตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ในการตอบแบบสอบถาม แล้วนำมาคัดเลือกฉบับที่ถูกต้องและสมบูรณ์ เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

2. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

3. ผลจากการวิเคราะห์แบบสอบถามการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 มาเทียบเกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2545, หน้า 103) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50–5.00 หมายถึง การบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50–4.49 หมายถึง การบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50–3.49 หมายถึง การบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50–2.49 หมายถึง การบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.49 หมายถึง การบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในสถานศึกษาอำเภอสอง จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน และระดับการศึกษา โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา ทดสอบค่าที (t-test)

4. การวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 อายุ และประสบการณ์การทำงานของผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe')

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 1) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน และระดับการศึกษา ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 136 คน นำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสถิติ มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

ตอนที่ 4 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน จำนวนตัวอย่าง
t	แทน ค่าสถิติ (t-test)
F	แทน ค่าสถิติ (F-test)
p	แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริหาร และข้าราชการครูใน
สถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

ตาราง 3 แสดงจำนวน และค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (n = 136)	ร้อยละ (100)
เพศ		
ชาย	58	42.60
หญิง	78	57.40
รวม	136	100
อายุ		
น้อยกว่า 30 ปี	66	48.50
ระหว่าง 31-40 ปี	54	39.70
ตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป	16	11.80
รวม	136	100
ประสบการณ์การทำงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	34	25.00
ระหว่าง 5-10 ปี	73	53.70
ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป	29	21.30
รวม	136	100
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	103	75.70
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	33	24.30
รวม	136	100

จากตาราง 3 พบว่า ผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน
78 คน คิดเป็นร้อยละ 57.40 และเป็นเพศชาย 58 คน คิดเป็นร้อยละ 42.60

อายุของผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ส่วนใหญ่อายุน้อยกว่า 30 ปี จำนวน 66 คน

คิดเป็นร้อยละ 48.50 รองลงมา คือ อายุอยู่ในระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 39.70 และอายุตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 11.80

ประสบการณ์การทำงานของผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงระหว่าง 5-10 ปี จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 53.70 รองลงมา คือ ช่วงน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 และช่วงตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 21.30

ระดับการศึกษาของผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 75.70 และระดับปริญญาโทหรือสูงกว่า จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 24.30

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายแสดงผลของความคิดเห็นการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 โดยรวม

การบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา	n = 136		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านภูมิทัศน์ สถานที่ สภาพแวดล้อมและกายภาพ	4.57	0.38	มากที่สุด
2. ด้านการบริหารจัดการ	4.64	0.34	มากที่สุด
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.69	0.35	มากที่สุด
4. ด้านการมีส่วนร่วม ปฏิสัมพันธ์ และชุมชน	4.63	0.35	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.63	0.33	มากที่สุด

จากตาราง 4 พบว่า การบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.33) และจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.35) รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.34) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วม ปฏิสัมพันธ์ และชุมชน ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.35) และด้านภูมิทัศน์ สถานที่ สภาพแวดล้อมและกายภาพ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.38) ตามลำดับ

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายแสดงผลของความคิดเห็นการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ด้านภูมิทัศน์ สถานที่ สภาพแวดล้อมและกายภาพ

การศึกษาการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ในสถานศึกษา ด้านภูมิทัศน์ สถานที่ สภาพแวดล้อมและกายภาพ	n = 136		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. สถานศึกษามีการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปอยู่เสมอ	4.68	0.47	มากที่สุด
2. สถานศึกษามีการใช้ประโยชน์พื้นที่ ในสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า	4.61	0.54	มากที่สุด
3. สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อม สิ่งปลูกสร้าง ปริมาณห้องเรียนเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน	4.51	0.50	มากที่สุด
4. สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบ ให้เหมาะสมต่อกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน	4.55	0.61	มากที่สุด
5. สถานศึกษามีวัสดุและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ใช้ งานได้อย่างเพียงพอ	4.48	0.66	มาก
6. สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมอย่างเป็นระเบียบ พื้นที่สะอาด และร่มรื่น	4.55	0.56	มากที่สุด

ตาราง 5 (ต่อ)

การศึกษากาการบริหารการจั้ดการสิ่งแวดล้อม ในสถานศึกษา	n = 136		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านภูมิทัศน์ สถานที่ สภาพแวดล้อมและกายภาพ			
7. สถานศึกษามีการจั้ดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมทั้ง สุขภาพทางกาย และสุขภาพทางจิต	4.58	0.55	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.57	0.38	มากที่สุด

จากตาราง 5 พบว่า การบริหารการจั้ดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.38) และเมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า สถานศึกษามีการบริหารการจั้ดการ สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปอยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.47) รองลงมา คือ สถานศึกษามีการใช้ประโยชน์พื้นที่ ในสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.54) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สถานศึกษามีวัสดุและอุปกรณ์การเรียนการสอน ที่ใช้งานได้อย่างเพียงพอ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.66) ตามลำดับ

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายแสดงผลของความ คิดเห็นการบริหารการจั้ดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร และข้าราชการครูใน สถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร์ เขต 1 ด้านการบริหารจั้ดการ

การศึกษากาการบริหารการจั้ดการสิ่งแวดล้อม ในสถานศึกษา ด้านการบริหารจั้ดการ	n = 136		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. สถานศึกษามีการกำหนด นโยบาย วางแผน กลยุทธ์ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอย่างชัดเจน	4.64	0.48	มากที่สุด
2. สถานศึกษามีการบริหารการจั้ดการสิ่งแวดล้อมอย่าง คุ้มค่า	4.70	0.46	มากที่สุด
3. สถานศึกษามีการบริหารการจั้ดการสภาพแวดล้อม ให้เอื้อต่อการปฏิบัติงาน	4.57	0.49	มากที่สุด

ตาราง 6 (ต่อ)

การศึกษาการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อม ในสถานศึกษา ด้านการบริหารจัดการ	n = 136		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
4. สถานศึกษามีการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยความร่วมมือจากทุกฝ่าย	4.63	0.48	มากที่สุด
5. สถานศึกษามีการดำเนินงานตามตามแผนปฏิบัติการ และทำงานอย่างเป็นระบบ	4.57	0.49	มากที่สุด
6. สถานศึกษาดำเนินโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาตรงตามเป้าประสงค์ที่ กำหนด	4.74	0.44	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.64	0.34	มากที่สุด

จากตาราง 6 พบว่า การบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอสอง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.34) และเมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ พบว่า สถานศึกษาดำเนินโครงการ
กิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาตรงตามเป้าประสงค์ที่กำหนด มีค่าเฉลี่ย
มากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.44) และรองลงมา คือ สถานศึกษามีการบริหารจัดการ
สิ่งแวดล้อมอย่างคุ้มค่า มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.46) และสถานศึกษามีการบริหาร
จัดการสภาพแวดล้อม ให้เอื้อต่อการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.49) สถานศึกษามีการ
ดำเนินงานตามตามแผนปฏิบัติการและทำงานอย่างเป็นระบบ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.57$,
S.D. = 0.49) ตามลำดับ

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายแสดงผลของความคิดเห็น การบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ด้านการจัดการเรียนการสอน

การศึกษาการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อม ในสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน	n = 136		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. สถานศึกษาการส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศ ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้	4.73	0.45	มากที่สุด
2. สถานศึกษามีการส่งเสริม และพัฒนาในการใช้ สิ่งแวดล้อม อย่างหลากหลาย	4.57	0.49	มากที่สุด
3. สถานศึกษามีจัดประสบการณ์เกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมให้แก่ผู้เรียน	4.71	0.46	มากที่สุด
4. สถานศึกษามีการส่งเสริมการจัดการเรียนการ สอนโดยบูรณาการเนื้อหากลุ่มสาระการเรียนรู้เข้า กับสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา	4.82	0.38	มากที่สุด
5. สถานศึกษามีสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อกิจกรรม การเรียนการสอนทั้งภายใน และภายนอกห้องเรียน อยู่เสมอ	4.69	0.46	มากที่สุด
6. สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้ ผู้เรียน รู้จัดกระบวนการคิด วิเคราะห์ เพื่อพัฒนาความรู้ และเรียนรู้อย่างมีความสุข	4.63	0.54	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.69	0.35	มากที่สุด

จากตาราง 7 พบว่า การบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.35) และเมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า สถานศึกษามีการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการเนื้อหากลุ่มสาระการเรียนรู้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$, S.D. = 0.38) รองลงมา คือ สถานศึกษาการส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศ ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย

($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.45) และสถานศึกษามีการส่งเสริม และพัฒนาในการใช้สิ่งแวดล้อม อย่างหลากหลายมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.49) ตามลำดับ

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายแสดงผลของความคิดเห็นการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ด้านการมีส่วนร่วม ปฏิสัมพันธ์ และชุมชน

การศึกษาการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อม ในสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วม ปฏิสัมพันธ์ และชุมชน	n = 136		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. สถานศึกษามีการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล หน่วยงาน เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับการ บริหารจัดการสิ่งแวดล้อมให้กับชุมชนได้รับ ทราบ	4.67	0.47	มากที่สุด
2. สถานศึกษาร่วมกับชุมชนในการจัดการศึกษา หรือกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่	4.68	0.47	มากที่สุด
3. สถานศึกษามีการตั้งศักยภาพความสามารถของ ชุมชนมาช่วย ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมใน สถานศึกษา	4.57	0.49	มากที่สุด
4. สถานศึกษาสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชน วางแผน การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมใน สถานศึกษา	4.63	0.48	มากที่สุด
5. สถานศึกษาให้ร่วมมือกับชุมชน ปรับปรุง และพัฒนา สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ให้สอดคล้อง กับสภาพความเป็นอยู่ของชุมชนอยู่เสมอ	4.59	0.49	มากที่สุด
6. สถานศึกษาร่วมกับชุมชนส่งเสริมในการรักษา ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมของชุมชนให้คงอยู่อย่างสมบูรณ์	4.68	0.47	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.63	0.35	มากที่สุด

จากตาราง 8 พบว่า การบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.35) และเมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ พบว่า สถานศึกษาร่วมกับชุมชนในการจัดการศึกษา หรือกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่ ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.47) และสถานศึกษาร่วมกับชุมชนส่งเสริมในการรักษาทรัพยากรสิ่งแวดล้อมของชุมชนให้คงอยู่อย่างสมบูรณ์ ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.47) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ สถานศึกษามีการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล หน่วยงาน เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมให้กับชุมชนได้รับทราบ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.47) และสถานศึกษามีการดึงศักยภาพความสามารถของชุมชน มาช่วยในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.49) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของ
ผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร
และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
แพร่ เขต 1

ตาราง 9 แสดงเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของ
ผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามเพศ

การศึกษาการบริหารการ จัดการสิ่งแวดล้อม ในสถานศึกษา เพศ	ชาย (n = 58)		หญิง (n = 78)		t-test	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
	1. ด้านภูมิทัศน์ สถานที่ สภาพแวดล้อมและกายภาพ	4.56	0.35	4.57		
2. ด้านการบริหารจัดการ	4.67	0.32	4.62	0.36	0.804	0.423
3. ด้านการจัดการเรียน การสอน	4.64	0.34	4.73	0.35	-1.389	0.167
4. ด้านการมีส่วนร่วม ปฏิสัมพันธ์ และชุมชน	4.63	0.33	4.64	0.36	-0.158	0.875
เฉลี่ยรวม	4.62	0.31	4.64	0.35	-0.249	0.804

จากตาราง 9 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และข้าราชการครู
ต่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม ไม่มีความแตกต่างกัน
สรุปได้ว่า ความแตกต่างระหว่างเฉลี่ยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือ กลุ่มตัวอย่างผู้ชาย
และกลุ่มตัวอย่างผู้หญิง มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา
อำเภอสอง ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 10 แสดงเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของ
ผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามอายุ

การศึกษาการบริหารการจัดการ สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา	น้อยกว่า 30 ปี		ระหว่าง 31-40 ปี		ตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
อายุ						
1. ด้านภูมิทัศน์ สถานที่ สภาพแวดล้อม และกายภาพ	4.57	0.42	4.63	0.27	4.32	0.46
2. ด้านการบริหารจัดการ	4.66	0.37	4.67	0.30	4.46	0.33
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.66	0.37	4.74	0.29	4.63	0.39
4. ด้านการมีส่วนร่วม ปฏิสัมพันธ์ และชุมชน	4.66	0.38	4.66	0.27	4.42	0.38
เฉลี่ยรวม	4.64	0.37	4.68	0.25	4.46	0.36

จากตาราง 10 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และข้าราชการครู
ต่อการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามอายุ ได้แก่

อายุน้อยกว่า 30 ปี โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่า ด้านการบริหารจัดการ, ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการมีส่วนร่วม
ปฏิสัมพันธ์ และชุมชน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) และรองลงมา คือ ด้านภูมิทัศน์ สถานที่
สภาพแวดล้อมและกายภาพ ($\bar{X} = 4.57$) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

อายุระหว่าง 31-40 ปี โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.68$) เมื่อพิจารณา
เป็นรายข้อ พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$) และรองลงมา
คือ ด้านการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.67$) และด้านภูมิทัศน์ สถานที่ สภาพแวดล้อมและกายภาพ
มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) ตามลำดับ

อายุตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.46$) เมื่อพิจารณา
เป็นรายข้อ พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$)
และรองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.46$) และด้านภูมิทัศน์ สถานที่
สภาพแวดล้อมและกายภาพ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.32$) ตามลำดับ

ตาราง 11 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามอายุ

การศึกษาระดับบริหารการ จัดการสิ่งแวดล้อมใน สถานศึกษา อายุ	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านภูมิทัศน์ สถานที่ สภาพแวดล้อมและกายภาพ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.179	0.590	4.256	0.016*
	ภายในกลุ่ม	133	18.429	0.139		
	รวม	135	19.608			
2. ด้านการบริหารจัดการ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.604	0.302	2.627	0.076
	ภายในกลุ่ม	133	15.297	0.115		
	รวม	135	15.901			
3. ด้านการจัดการเรียน การสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.268	0.134	1.127	0.327
	ภายในกลุ่ม	133	15.817	0.119		
	รวม	135	16.085			
4. ด้านการมีส่วนร่วม ปฏิสัมพันธ์ และชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.863	0.431	3.702	0.027*
	ภายในกลุ่ม	133	15.499	0.117		
	รวม	135	16.362			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.615	0.307	2.846	0.062
	ภายในกลุ่ม	133	14.361	0.108		
	รวม	135	14.976			

หมายเหตุ: * นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) พบว่า ความคิดเห็นการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณา

เป็นรายด้าน ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกัน และด้าน ภูมิทัศน์ สถานที่ สภาพแวดล้อมและกายภาพ ด้านการมีส่วนร่วมปฏิสัมพันธ์ และชุมชน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นต่อการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อม ในสถานศึกษา อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนก อายุแตกต่างกันรายด้าน เพื่อให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้ทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยวิธีของ scheffe' ดังตาราง 12-13

ตาราง 12 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อม ของผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามอายุ ด้านภูมิทัศน์ สถานที่ สภาพแวดล้อมและกายภาพ โดยวิธีของ Scheffe' (n = 136)

อายุ	$\bar{X}$	น้อยกว่า 30 ปี (n = 66)	ระหว่าง 31-40 ปี (n = 54)	ตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป (n = 16)
น้อยกว่า 30 ปี	4.57	-	-	-
ระหว่าง 31-40 ปี	4.63	-	-	-.30820*
ตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป	4.32	-	.30820*	-

หมายเหตุ: * นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามอายุระหว่าง 31-40 ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ด้านภูมิทัศน์ สถานที่ สภาพแวดล้อมและกายภาพ แตกต่างกับอายุตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 13 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อม
 ของผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามอายุ ด้านการมีส่วนร่วม
 ร่วมปฏิสัมพันธ์ และชุมชน โดยวิธีของ Scheffe' (n = 136)

อายุ	$\bar{X}$	น้อยกว่า 30 ปี (n = 66)	ระหว่าง 31-40 ปี (n = 54)	ตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป (n = 16)
น้อยกว่า 30 ปี	4.66	-	-	-.24747*
ระหว่าง 31-40 ปี	4.66	-	-	-.24691*
ตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป	4.42	.24747*	.24691*	-

หมายเหตุ: * นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามอายุน้อยกว่า 30 ปี มีความคิดเห็นต่อ
 การบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ด้านการมีส่วนร่วมปฏิสัมพันธ์ และชุมชน แตกต่างกับอายุ
 ตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้ตอบแบบสอบถามอายุระหว่าง
 31-40 ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอสอง
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ด้านการมีส่วนร่วมปฏิสัมพันธ์
 และชุมชนแตกต่างกับอายุตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 14 แสดงเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของ
ผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

การศึกษากิจการการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ประสบการณ์การทำงาน	น้อยกว่า 5 ปี		ระหว่าง 5-10 ปี		ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านภูมิทัศน์ สถานที่ สภาพแวดล้อม และกายภาพ	4.73	0.38	4.48	0.38	4.59	0.33
2. ด้านการบริหารจัดการ	4.78	0.33	4.57	0.35	4.64	0.30
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.80	0.26	4.67	0.38	4.62	0.33
4. ด้านการมีส่วนร่วม ปฏิสัมพันธ์ และชุมชน	4.76	0.34	4.58	0.34	4.62	0.34
เฉลี่ยรวม	4.77	0.32	4.58	0.34	4.62	0.31

จากตาราง 14 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และข้าราชการครูต่อการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ได้แก่

ประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$) และรองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.78$) และด้านภูมิทัศน์ สถานที่ สภาพแวดล้อมและกายภาพ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.73$) ตามลำดับ

ประสบการณ์การทำงานระหว่าง 5-10 ปี โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) และรองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วม ปฏิสัมพันธ์ และชุมชน ($\bar{X} = 4.58$) และด้านภูมิทัศน์ สถานที่ สภาพแวดล้อมและกายภาพ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.48$) ตามลำดับ

ประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 11 ปี ขึ้นไป โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$) และรองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการมีส่วนร่วม ปฏิสัมพันธ์ และชุมชน

($\bar{X} = 4.62$) และด้านภูมิทัศน์ สถานที่ สภาพแวดล้อมและกายภาพ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) ตามลำดับ

ตาราง 15 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

การศึกษาการบริหาร การจัดการสิ่งแวดล้อม ในสถานศึกษา ประสบการณ์การ ทำงาน	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านภูมิทัศน์ สถานที่ สภาพแวดล้อมและ กายภาพ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.421	0.710	5.197	0.007*
	ภายในกลุ่ม	133	18.188	0.137		
	รวม	135	19.608			
2. ด้านการบริหารจัดการ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.508	0.529	4.741	0.010*
	ภายในกลุ่ม	133	14.843	0.112		
	รวม	135	15.901			
3. ด้านการจัดการเรียน การสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.576	0.288	2.468	0.089
	ภายในกลุ่ม	133	15.509	0.117		
	รวม	135	16.085			
4. ด้านการมีส่วนร่วม ปฏิสัมพันธ์ และชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.739	0.370	3.146	0.046*
	ภายในกลุ่ม	133	15.623	0.117		
	รวม	135	16.362			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.859	0.430	4.048	0.020*
	ภายในกลุ่ม	133	14.116	0.106		
	รวม	135	14.976			

หมายเหตุ: * นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและข้าราชการครู ต่อการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน และด้านภูมิทัศน์ สถานที่สภาพแวดล้อม ด้านการบริหารจัดการ กายภาพ ด้านการมีส่วนร่วมปฏิสัมพันธ์ และชุมชน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นต่อการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน เพื่อให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้ทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยวิธีของ scheffe' ดังตาราง 16-18

ตาราง 16 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ด้านภูมิทัศน์ สถานที่ สภาพแวดล้อมและกายภาพ โดยวิธีของ Scheffe' (n = 136)

อายุ	$\bar{X}$	น้อยกว่า 5 ปี (n = 34)	ระหว่าง 5-10 ปี (n = 73)	ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป (n = 29)
น้อยกว่า 5 ปี	4.73	-	-.24548*	-
ระหว่าง 5-10 ปี	4.48	.24548*	-	-
ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป	4.59	-	-	-

หมายเหตุ: * นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ด้านภูมิทัศน์ สถานที่ สภาพแวดล้อมและกายภาพ แตกต่างกับระหว่าง 5-10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 17 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ด้านการบริหารจัดการ โดยวิธีของ Scheffe' (n = 136)

อายุ	$\bar{X}$	น้อยกว่า 5 ปี (n = 34)	ระหว่าง 5-10 ปี (n = 73)	ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป (n = 29)
น้อยกว่า 5 ปี	4.73	-	-.21354*	-
ระหว่าง 5-10 ปี	4.48	.21354*	-	-
ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป	4.59	-	-	-

หมายเหตุ: * นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ด้านการบริหารจัดการแตกต่างกับระหว่าง 5-10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 18 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ด้านการมีส่วนร่วมปฏิสัมพันธ์ และชุมชน โดยวิธีของ Scheffe' (n = 136)

อายุ	$\bar{X}$	น้อยกว่า 5 ปี (n = 34)	ระหว่าง 5-10 ปี (n = 73)	ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป (n = 29)
น้อยกว่า 5 ปี	4.73	-	-.17761*	-
ระหว่าง 5-10 ปี	4.48	.17761*	-	-
ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป	4.59	-	-	-

หมายเหตุ: * นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ด้านการมีส่วนร่วมปฏิสัมพันธ์ และชุมชนแตกต่างกับระหว่าง 5-10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 19 แสดงเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา

การศึกษาการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ระดับการศึกษา	ปริญญาตรี		ปริญญาโทหรือสูงกว่า		t-test	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
	1. ด้านภูมิทัศน์ สถานที่สภาพแวดล้อมและกายภาพ	4.57	0.41	4.55		
2. ด้านการบริหารจัดการ	4.67	0.36	4.55	0.26	2.155	0.034
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.72	0.36	4.61	0.29	1.832	0.071
4. ด้านการมีส่วนร่วมปฏิสัมพันธ์ และชุมชน	4.66	0.37	4.57	0.28	1.518	0.133
เฉลี่ยรวม	4.65	0.35	4.57	0.25	1.541	0.127

จากตาราง 19 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และข้าราชการครูต่อการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน สรุปได้ว่า ความแตกต่างระหว่างเฉลี่ยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือ กลุ่มตัวอย่างปริญญาตรี และกลุ่มตัวอย่างปริญญาโทหรือสูงกว่า มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอสอง ไม่แตกต่างกัน

3.2 ทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารและข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน และระดับการศึกษา แสดงด้วยค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า (t-test) และค่าเอฟ (F-test) โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Anova)

ตาราง 20 แสดงความคิดเห็นของผู้บริหาร และข้าราชการครูต่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดแพร่ เขต 1 จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์ และระดับการศึกษา (n=136)

สมมติฐาน	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	การทดสอบ		Sig
			ค่า t	ค่า F	
1	เพศ	การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา	-0.249	-	0.246
2	อายุ	การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา	-	2.846	0.062
3	ประสบการณ์การทำงาน	การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา	-	4.048	0.020
4	ระดับการศึกษา	การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา	1.541	-	0.127

จากตาราง 20 พบว่า การทดสอบสมมติฐาน ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรต้น คือ เพศ อายุ และระดับการศึกษา ไม่มีความแตกต่างกัน และประสบการณ์การทำงาน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

ตอนที่ 4 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง การบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) จากความคิดเห็นของผู้บริหารและข้าราชการครูต่อการบริหาร

การจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาแพร่ เขต 1

ด้านภูมิทัศน์ สถานที่ สภาพแวดล้อมและกายภาพ การบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อม
ในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1
สถานศึกษามีการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปอยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด
($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.47) อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการ
บริหารจัดการสภาพแวดล้อมอยู่เสมอ

ด้านการบริหารจัดการ การบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอำเภอสอง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 สถานศึกษาดำเนินโครงการ
กิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาตรงตามเป้าประสงค์ที่กำหนด มีค่าเฉลี่ยสูง
ที่สุด ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.44) อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการ
ดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมตรงตามเป้าหมายที่กำหนด

ด้านการจัดการเรียนการสอน การบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา
อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 สถานศึกษามีการ
ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการเนื้อหาหลักสูตรการเรียนรู้เข้ากับสิ่งแวดล้อม
ในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.82$, S.D. = 0.38) อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็น
ว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการเนื้อหาหลักสูตร
การเรียนรู้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา

ด้านการมีส่วนร่วม ปฏิสัมพันธ์ และชุมชน การบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อม
ในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1
สถานศึกษาร่วมกับชุมชนในการจัดการศึกษา หรือกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมการอนุรักษ์
และพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่ และสถานศึกษาร่วมกับชุมชนส่งเสริมในการรักษาทรัพยากร
สิ่งแวดล้อมของชุมชนให้คงอยู่อย่างสมบูรณ์ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.47)
อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีส่งเสริมการอนุรักษ์ และพัฒนา
สิ่งแวดล้อมให้คงอยู่ร่วมพัฒนา และอนุรักษ์กับชุมชนให้คงอยู่อย่างสมบูรณ์

บทที่ 5

บทสรุป

ในการดำเนินการศึกษาค้นคว้าวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดแพร่ เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อศึกษาการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดแพร่ เขต 1 และเพื่อเปรียบเทียบ การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดแพร่ เขต 1 จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน และระดับการศึกษา ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 136 คน ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอโดยเรียงลำดับหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหาร และข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดแพร่ เขต 1

ความคิดเห็นของผู้บริหาร และข้าราชการครูต่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดแพร่ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการ กับด้านการมีส่วนร่วม ปฏิสัมพันธ์ และชุมชน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านภูมิทัศน์ สถานที่ สภาพแวดล้อมและกายภาพ

1. ความคิดเห็นของความคิดเห็นของผู้บริหาร และข้าราชการครูต่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดแพร่ เขต 1 ด้านภูมิทัศน์ สถานที่ สภาพแวดล้อมและกายภาพ พบว่า ผู้บริหาร

และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
แพร่ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมาก
ที่สุด คือ สถานศึกษามีการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปอยู่เสมอ ข้อที่มีค่าเฉลี่ย
รองลงมา คือ สถานศึกษามีการใช้ประโยชน์พื้นที่ ในสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า และข้อที่มี
ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สถานศึกษามีวัสดุและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ใช้งานได้
เพียงพอ

2. ความคิดเห็นของความคิดเห็นของผู้บริหาร และข้าราชการครูต่อการบริหาร
จัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
จังหวัดแพร่ เขต 1 ด้านการบริหารจัดการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็น
รายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สถานศึกษาดำเนินโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ
เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาตรงตามเป้าประสงค์ที่กำหนด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา
คือ สถานศึกษามีการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างคุ้มค่า และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด
คือ สถานศึกษามีการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม ให้เอื้อต่อการปฏิบัติงาน และสถานศึกษา
มีการดำเนินงานตามตามแผนปฏิบัติการและทำงานอย่างเป็นระบบ

3. ความคิดเห็นของความคิดเห็นของผู้บริหาร และข้าราชการครูต่อการบริหาร
จัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
จังหวัดแพร่ เขต 1 ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณา
เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สถานศึกษามีการส่งเสริมการจัดการเรียน
การสอนโดยบูรณาการเนื้อหาหลักสูตรการเรียนรู้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ข้อที่มี
ค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ สถานศึกษาส่งเสริมการจัดการสภาพแวดล้อม บรรยากาศ ที่เอื้อต่อ
การจัดการเรียนรู้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สถานศึกษามีการส่งเสริม และพัฒนา
ในการใช้สิ่งแวดล้อม อย่างหลากหลาย

4. ความคิดเห็นของความคิดเห็นของผู้บริหาร และข้าราชการครูต่อการบริหาร
จัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
จังหวัดแพร่ เขต 1 ด้านการมีส่วนร่วม ปฏิสัมพันธ์ และชุมชน รวมอยู่ในระดับมากที่สุด
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สถานศึกษาร่วมกับชุมชนใน
การจัดการศึกษา หรือกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม
ให้คงอยู่ และสถานศึกษาร่วมกับชุมชนส่งเสริมในการรักษาทรัพยากรสิ่งแวดล้อมของชุมชน
ให้คงอยู่อย่างสมบูรณ์ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ สถานศึกษามีการติดต่อสื่อสารระหว่าง
บุคคล หน่วยงาน เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมให้กับ

ชุมชนได้รับทราบ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สถานศึกษามีการตั้งศักยภาพความสามารถของชุมชนมาช่วย ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแพร่ เขต 1

การเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์ทำงาน และระดับการศึกษา แสดงด้วยค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า (t-test) และค่าเอฟ (F-test) โดยวิธีการวิเคราะห์ ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA)

1. สมมติฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหาร และข้าราชการครูต่อการบริหารจัดการ สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจังหวัดแพร่ เขต 1 จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์ และระดับการศึกษา มีความแตกต่างกัน พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามเพศ ได้แก่ ชาย และหญิง ด้วยวิธีการทดสอบค่าที่ (t-test) ไม่มีความแตกต่างกัน

2. สมมติฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหาร และข้าราชการครูต่อการบริหารจัดการ สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจังหวัดแพร่ เขต 1 จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์ และระดับการศึกษา มีความแตกต่างกัน พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามอายุ ทั้งหมด 3 ระดับ ได้แก่ อายุน้อยกว่า 30 ปี อายุระหว่าง 31-40 ปี และอายุตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) พบว่า ผู้บริหาร และข้าราชการครูต่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดแพร่ เขต 1 ไม่มีความแตกต่างกัน

3. สมมติฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหาร และข้าราชการครูต่อการบริหารจัดการ สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจังหวัดแพร่ เขต 1 จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์ และระดับการศึกษา

มีความแตกต่างกัน พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ทั้งหมด 3 ระดับ ได้แก่ น้อยกว่า 5 ปี ระหว่าง 5-10 ปี และตั้งแต่ 11 ปี ขึ้นไปโดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) พบว่า ผู้บริหาร และข้าราชการครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. สมมติฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหาร และข้าราชการครูต่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดแพร่ เขต 1 จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์ และระดับการศึกษา มีความแตกต่างกัน พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา ได้แก่ ปริญญาตรี และ ปริญญาโท หรือสูงกว่า ด้วยวิธีการทดสอบค่าที (t-test) พบว่า ผู้บริหาร และข้าราชการครู มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดแพร่ เขต 1 ไม่มีความแตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดแพร่ เขต 1 ด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) สามารถอภิปรายผลได้ ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหาร และข้าราชการครูต่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดแพร่ เขต 1 รายงาน สามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านภูมิทัศน์ สถานที่ สภาพแวดล้อมและกายภาพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และข้าราชการครูต่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดแพร่ เขต 1 อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปอยู่เสมอ และใช้อย่างคุ้มค่า ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรศักดิ์ อรรถจินดา (2563) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพทั่วไป และภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ของโรงเรียน

สาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ผลการศึกษา พบว่า ด้านบริหารจัดการที่มีผลต่อการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ในภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการบริหารจัดการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และข้าราชการครู ต่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดแพร่ เขต 1 อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินบริหาร จัดทำโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาตรงตามเป้าประสงค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาเดชา อมรเมธี (สืบจันทร์) (2556) ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง ผลการศึกษา พบว่า ด้านการบริหารจัดการ การบริหารสิ่งแวดล้อมใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดอ่างทอง อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ครูและผู้บริหาร มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถาน ศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ภาครัฐ และเอกชน และนักเรียน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา

1.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และข้าราชการครู ต่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดแพร่ เขต 1 อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการเนื้อหากลุ่มสาระการเรียนรู้ เข้ากับสิ่งแวดล้อม ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา แก่นพุ่ม (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษของ โรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์ ผลการศึกษา พบว่า การบริหารสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ขนาดใหญ่พิเศษของโรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์ ด้านการจัดการเรียนรู้โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการมีส่วนร่วม ปฏิสัมพันธ์ และชุมชน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และข้าราชการครูต่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดแพร่ เขต 1 อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีการบริหารสถานศึกษาร่วมกับชุมชนในการจัดการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประวีณา โภควณิช (2559) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาเรียนรู้รวม ระดับประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านการปฏิสัมพันธ์บุคคล จัดให้มีการอบรมเพื่อพัฒนาสอนสำหรับเด็กพิเศษ สภาพการดำเนินงานที่พึงประสงค์ของการ จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และข้าราชการครู

ต่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดแพร่ เขต 1 โดยจำแนกเพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน และระดับการศึกษา สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และข้าราชการครูต่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดแพร่ เขต 1 จำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะตามความคิดเห็นเพศชาย และเพศหญิงมีความคิดเห็นที่คล้ายคลึงกัน ส่งผลให้มีความคิดเห็นต่อการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมทางการเรียนไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรพงศ์ พันธุ์โกชน์ (2555) ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มลำภู-บางนาถ สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพานาธิวาส เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ระดับการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มลำภู-บางนาถ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพานาธิวาส เขต 1 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.97$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D. = 0.46$) ผลการเปรียบเทียบการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มลำภู-บางนาถ สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพานาธิวาสเขต 1 จำแนกตามเพศ พบว่า ภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และข้าราชการครูต่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดแพร่ เขต 1 จำแนกตามอายุ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความคิดเห็นแต่ละช่วงอายุมีความคิดเห็นคล้ายคลึงกัน ส่งผลให้มีความคิดเห็นต่อการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมทางการเรียนไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาเดชา อมรเมธี (สืบจันทร์) (2556) ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดอ่างทอง ผลการศึกษาพบว่า จำแนกตามอายุ พบว่า ครูและผู้บริหารมีอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ การบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดอ่างทอง ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

2.3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และข้าราชการครูต่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดแพร่ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประสบการณ์การทำงาน

แต่ละบุคคลมีความคิดเห็นต่อการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมทางการเรียนแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพิไล ชาญพนา (2559) ได้ศึกษา เรื่อง การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนในอำเภอ แก่งหางแมว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดจันทบุรี เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนในอำเภอ แก่งหางแมว สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และการเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนใน อำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน ของครู โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

2.4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และข้าราชการครูต่อการบริหาร การจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจังหวัดแพร่ เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ระดับการศึกษามีความคิดเห็นคล้ายคลึงกัน ส่งผลให้มีความคิดเห็นต่อการบริหารการจัดการ สิ่งแวดล้อมทางการเรียนไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา แก่นพุด (2562) ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษของโรงเรียนกาญจนา นุเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารสภาพแวดล้อมของ สถานศึกษาขนาดใหญ่ของโรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์ จำแนกตามระดับ การศึกษา โดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ด้านภูมิทัศน์ สถานที่ สภาพแวดล้อมและกายภาพ ส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษา มีการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีวัสดุและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ใช้งานได้อย่าง เพียงพอ เพื่อใช้ในการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

2. ด้านการบริหารจัดการ ส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินงาน ตามแผนปฏิบัติการ การทำงานอย่างเป็นระบบ ดังนั้น ผู้บริหารควรให้ความสำคัญต่อ การบริหารจัดการเพื่อให้เอื้อต่อการปฏิบัติงาน

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมและพัฒนาในการใช้สิ่งแวดล้อมอย่างหลากหลาย ดังนั้น ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ข้าราชการครูหรือครูผู้สอนมีการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างหลากหลายเพื่อประสิทธิภาพแก่ผู้เรียนต่อไป

4. ด้านการมีส่วนร่วม ปฏิสัมพันธ์ และชุมชน ส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาตั้งศักยภาพความสามารถของชุมชนมาช่วยในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่อย่างสมบูรณ์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 มีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นและแนวทางการพัฒนาของนักเรียน และผู้ปกครอง ต่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

2. ควรมีการศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนในเชิงวิจัยคุณภาพ ต่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 เพื่อให้ได้ข้อมูลมาสำหรับพัฒนาสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- เกรียงศักดิ์ บุญขวาง. (2556). **สภาพแวดล้อมทางการเรียนและแนวทางการพัฒนาของนักเรียนวิทยาลัย สารพัดช่างชลบุรี**. งานนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- จิตรจรรยา ทรงวิทยา. (2561). ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 3(1), 41–57.
- จิราพร เครือแวงมน. (2562). **การพัฒนาแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ภายในสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2540). **ชุดการสอนระดับประถมศึกษา**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เชิดชู กาฬวงศ์. (2545). ทำอย่างไรให้เด็กชอบมาโรงเรียน. *วารสารวิชาการ*, 5(4), 14–15.
- ทรรศนีย์ วราห์คำ. (2554). **การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร**. สารนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ทองคำ ผดุงสุข. (2532). **คู่มือการพัฒนาโรงเรียนประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2543). **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- นงลักษณ์ มีจรรยา. (2546). **สภาพที่เป็นจริงและความคาดหวังในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง ตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา**. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏพระนคร.
- นรา สมประสงค์ และเสวี ลาซโรจน์. (2546). **การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นิตยา แก่นพุด. (2562). **การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษของโรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์**. การค้นคว้าอิสระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปกร, นครปฐม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปฎิคม พงษ์ประเสริฐ. (2550). **การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาลสังกัดเทศบาลเมืองนครนายก**. สารนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทร

รวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

- ประยูร อนันต์. (2559). **การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1.** การค้นคว้าอิสระ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, กาญจนบุรี.
- ประวีณา โภควนิช. (2559). **แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาเรียนรวมระดับประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี.** วิทยานิพนธ์ คอ.ม., มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- ประเวศ ะสี. (2549). **รวมบทความการพัฒนาอย่างบูรณาการที่มีพื้นที่เป็นตัวตั้ง.** กรุงเทพฯ: มูลนิธิสภาฯ รณสุขแห่งชาติ (มสช.).
- พงษ์พิพัฒน์ นารินทร์รักษ์. (2563). **ปัจจัยการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- พรพิไล ชาญพนา (2559). **การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนในอำเภอแก่งหางแมว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี เขต 1.** งานนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- พระมหาเดชา อมรเมธี (สีบจันทร์), (2556). **การบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง.** วิทยานิพนธ์ พศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.
- ภาคภูมิ ภูมาก. (2555). **ขอขำบริหารงาน 4 ด้าน.** สืบค้นเมื่อ 20 มิถุนายน 2565, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/379314>
- เริงวรรณ เสวการวรรณ. (2544). **การบริหารการศึกษา.** เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- วิชาญ สุวรรณวงษ์. (2549). **การศึกษาการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเบญจมะราชรังสฤษฎิ์ 2 ตามการรับรู้ของคุณ.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- วิจิต เทพประสิทธิ์. (2549). **หลักจิตวิทยาการเรียนรู้ที่ใช้ในการออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ ช่วยสอน โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนการสอนของกาเย่.** สืบค้นเมื่อ 21 มิถุนายน 2565, จาก <http://gotoknow.org/blog/useit/tag/CAI>
- วินัย วีระวัฒนานนท์ และบานชื่น สีพันพ้อง. (2539). **สิ่งแวดล้อมศึกษา.** กรุงเทพฯ: ภาพประกอบ.
- วิเลียง วุฒิสาร. (2564). **รูปแบบการบริหารการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาเอกชนเขตพื้นที่**

- การศึกษาประถมศึกษาปีงกาฬ. **วารสารวิชาการ สถาบันวิทยาการจัดการแห่ง
แปซิฟิก**, 7(1), 273-290.
- ศุภาพร ผิวงาม. (2549). **การจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอด่านช้าง
จังหวัดสุพรรณบุรี**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สนอง เครือมาก. (2562). **ปัญหาวิกฤตที่ต้องปฏิรูป**. นนทบุรี: พี.พี.เอส กิจเจริญ.
- สมศักดิ์ ป่าไผ่. (2552). **แนวทางการดำเนินงานและการนิเทศบริหารการเรียนรวม**.
เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- สายสมร ภูเจริญ. (2554). **การสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา**.
กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ. (2544). **ภารกิจการบริหารสิ่งแวดล้อม**.
กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). **ยุทธศาสตร์ชาติ
พ.ศ. 2561-2580**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579**.
กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สิน งามประโคน. (2563). **พุทธบริหารการศึกษา: แนวคิดทฤษฎีและการบูรณาการ**. **วารสาร
นวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย**, 1(2), 103-116.
- สิรินญา ศิริประโคน. (2561). **การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
บ้านมาบเตย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1**.
การศึกษาค้นคว้าอิสระ คช.ม., มหาวิทยาลัยเกริก, กรุงเทพฯ.
- สิวราช อินตะวิชัย. (2563). **การศึกษาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดราชบุรี**.
วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, 11(3), 34-43.
- สุทธิพงษ์ นิพัทธนันท์. (2556). **แนวทางในการพัฒนาโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการ
พัฒนาอย่างยั่งยืนตามกรอบของการส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม**. วิทยานิพนธ์
ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- สุปรีชา หิรัญโร. (2554). **สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ กศ.
ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

สุมน อมรวิวัฒน์. (2549). **บทบาทของสถาบันการศึกษาต่อการพัฒนาจิตใจ**. กรุงเทพฯ: เจริญผล.

สุรศักดิ์ อรรถจินดา. (2563). **จัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพทั่วไปและภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยฝ่ายประถม**. รายงานการค้นคว้าอิสระ วท.ม., สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สุวิมล ตีรกานันท์. (2555). **การวิเคราะห์ตัวแปรพหุในงานวิจัยทางสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อภิบาล สุวรรณโคตร. (2563). การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองบุญมาก 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2. **วารสารมหาจุฬาลงกรณ์ราชบัณฑิต**, 7(7), 73–86.

อมรพงศ์ พันธุ์โกชน. (2555). **การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มสำภู-บางนาคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1**. งานนิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, ยะลา.

อรพัญญ์ ประสิทธิ์รัตน์. (2545). สภาพแวดล้อมการเรียนรู้. **สารานุกรมศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**, 25(2545), 57–64.

อารีญา สดาร์ตัน. (2556). **การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตราชเทวี**. สารนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร คล้ายอ่ำ

สถานที่ทำงาน	วิทยาลัยการศึกษ มหาวิทยาลัยพะเยา
วุฒิการศึกษา	การบริหารการศึกษา
ตำแหน่ง	รองคณบดีฝ่ายแผนและพัฒนาคุณภาพนิสิต
วิทยฐานะ	-

2. ดร.ปรีชาชาญ อินทรชิต

สถานที่ทำงาน	โรงเรียนอนุบาลจรัญลองรัตนาคาร
วุฒิการศึกษา	การบริหารการศึกษา
ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการโรงเรียน
วิทยฐานะ	เชี่ยวชาญ

3. นางสาวบุษยมาศ แสงทิศ

สถานที่ทำงาน	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แพร่ เขต 1
วุฒิการศึกษา	การบริหารการศึกษา
ตำแหน่ง	ศึกษานิเทศก์
วิทยฐานะ	ชำนาญการพิเศษ

ภาคผนวก ข ผลการตรวจค่าความสอดคล้องข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของ
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย (Item Congruence Index: IOC)

สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยาม
 $\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถาม คือ

1. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5-1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้
2. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

ข้อคำถามการศึกษาการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอสอง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1
ประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ด้าน

ข้อที่	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	สรุปความ สอดคล้อง
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ด้านภูมิทัศน์ สถานที่ สภาพแวดล้อมและกายภาพ						
1	สถานศึกษามีการบริหารจัดการ สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปอยู่เสมอ	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
2	สถานศึกษามีการใช้ประโยชน์พื้นที่ ใน สถานศึกษาอย่างคุ้มค่า	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
3	สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อม สิ่งปลูกสร้าง ปริมาณห้องเรียนเพียงพอ ต่อการจัดการเรียนการสอน	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
4	สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมใน ห้องเรียนให้สามารถปรับเปลี่ยน รูปแบบ ให้เหมาะสมต่อกิจกรรมการ จัดการเรียนการสอน	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
5	สถานศึกษามีวัสดุและอุปกรณ์การ เรียนการสอนที่ใช้งานได้อย่างเพียงพอ	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
6	สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมอย่าง เป็นระเบียบ พื้นที่สะอาด และร่มรื่น	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
7	สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมที่ ส่งเสริมทั้งสุขภาพทางกาย และสุขภาพ ทางจิต	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ด้านการบริหารจัดการ						
1	สถานศึกษามีการกำหนด นโยบาย วางแผน กลยุทธ์ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ในสถานศึกษาอย่างชัดเจนร่วมมือจาก หลาย ๆ ฝ่ายที่มีเป้าหมายร่วมกัน	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

ข้อที่	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3		
2	สถานศึกษามีการบริหารจัดการ สิ่งแวดล้อมอย่างคุ้มค่า	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
3	สถานศึกษามีการบริหารจัดการ สภาพแวดล้อม ให้เอื้อต่อการ ปฏิบัติงาน	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
4	สถานศึกษามีการบริหารจัดการ สิ่งแวดล้อม โดยความร่วมมือจากทุก ฝ่าย	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
5	สถานศึกษามีการดำเนินงานตาม แผนปฏิบัติการและทำงานอย่างเป็น ระบบ	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
6	สถานศึกษาดำเนินโครงการ กิจกรรม ต่าง ๆ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมใน สถานศึกษาตรงตามเป้าประสงค์ที่ กำหนด	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ด้านการจัดการเรียนการสอน						
1	สถานศึกษาส่งเสริมการจัด สภาพแวดล้อม บรรยากาศ ที่เอื้อต่อ การจัดการเรียนรู้	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
2	สถานศึกษามีการส่งเสริม และพัฒนา ในการใช้สิ่งแวดล้อม อย่างหลากหลาย	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
3	สถานศึกษามีจัดประสบการณ์เกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมให้แก่ผู้เรียน	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
4	สถานศึกษามีการส่งเสริมการจัดการ เรียนการสอนโดยบูรณาการเนื้อหา กลุ่มสาระการเรียนรู้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ในสถานศึกษา	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

ข้อที่	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3		
5	สถานศึกษามีสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อ กิจกรรมการเรียนการสอนทั้งภายใน และภายนอกห้องเรียนอยู่เสมอ	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
6	สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมที่ กระตุ้นให้ผู้เรียน รู้จัดกระบวนคิด วิเคราะห์ เพื่อพัฒนาความรู้ และเรียนรู้ อย่างมีความสุข	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ด้านการมีส่วนร่วม ปฏิสัมพันธ์ และชุมชน						
1	สถานศึกษามีการติดต่อสื่อสารระหว่าง บุคคล หน่วยงาน เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับการบริหาร การจัดการสิ่งแวดล้อมให้กับชุมชน ได้รับทราบ	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
2	สถานศึกษาร่วมกับชุมชนในการจัด การศึกษา หรือกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ และพัฒนา สิ่งแวดล้อมให้คงอยู่	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
3	สถานศึกษามีการดึงศักยภาพ ความสามารถของชุมชนมาช่วย ในการ พัฒนาสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
4	สถานศึกษาสร้างความร่วมมือระหว่าง ชุมชน วางแผน การบริหารการจัดการ สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
5	สถานศึกษาให้ร่วมมือกับชุมชน ปรับปรุง และพัฒนา สิ่งแวดล้อมใน สถานศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพ ความเป็นอยู่ของชุมชนอยู่เสมอ	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

ข้อที่	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			ค่า IOC	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3		
6	สถานศึกษาร่วมกับชุมชนส่งเสริมในการรักษาทรัพยากรสิ่งแวดล้อมของชุมชนให้คงอยู่อย่างสมบูรณ์	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอสอง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

คำชี้แจง

การวิจัย เรื่อง การศึกษาการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบ การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์ และระดับการศึกษา

ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษา โดยผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลของท่านไว้เป็นความลับในการวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิจัยเป็นภาพรวม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ในการ ตรวจสอบเครื่องมือของการค้นคว้าอิสระ โดยมีความหมายดังนี้

- + 1 หมายถึง เนื้อหาสอดคล้อง ถูกต้องและเหมาะสม
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ
- 1 หมายถึง ข้อความ เนื้อหา ไม่สอดคล้องและไม่เหมาะสม

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือในครั้งนี้

นายคณศ คชะชา

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

**ข้อคำถามเกี่ยวกับการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอสอง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1
ประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ด้าน**

นิยามศัพท์เฉพาะ	ข้อคำถาม	ความคิดเห็น ของ ผู้เชี่ยวชาญ			ขอ เสนอ แนะ
		+1	0	-1	
1. ด้านภูมิทัศน์ สถานที่ สภาพแวดล้อมและ กายภาพ หมายถึง การจัดการ สภาพแวดล้อมทั่วไป ของสถานศึกษาให้มี พื้นที่ สิ่งปลูกสร้าง ปริมาณห้องเรียน การตกแต่งปรับปรุง ห้องเรียน รวมถึง อุปกรณ์ต่างๆ พอเพียงพอต่อการ จัดการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อม เป็นระเบียบเรียบร้อย พื้นที่สะอาด มีความ ร่มรื่น เหมาะสำหรับการ การส่งเสริมทั้งสุขภาพ ทางกาย และสุขภาพ ทางจิต	1.1 สถานศึกษามีการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโดยทั่วไป อยู่เสมอ				
	1.2 สถานศึกษามีการใช้ประโยชน์พื้นที่ ในสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า				
	1.3 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อม สิ่งปลูกสร้าง ปริมาณห้องเรียนเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน				
	1.4 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบให้เหมาะสมต่อกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน				
	1.5 สถานศึกษามีวัสดุและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ใช้งานได้อย่างเพียงพอ				
	1.6 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมอย่างเป็นระเบียบ พื้นที่สะอาด และร่มรื่น				
	1.7 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมทั้งสุขภาพทางกาย และสุขภาพทางจิต				

<p>2. ด้านการบริหารจัดการ หมายถึง การกำหนดนโยบาย วางแผน กลยุทธ์ การบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา โดยมีการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยการบริหารความร่วมมือจากทุกฝ่าย โดยยึดหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้การปฏิบัติงานดำเนินตามแผนปฏิบัติการ และทำงานอย่างเป็นระบบ ทั้งผู้บริหาร ครู บุคลากรผู้บรรลุเป้าประสงค์ตามโครงการที่กำหนด</p>	2.1 สถานศึกษามีการกำหนดนโยบาย วางแผน กลยุทธ์ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอย่างชัดเจน				
	2.2 สถานศึกษามีการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างคุ้มค่า				
	2.3 สถานศึกษามีการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม ให้เอื้อต่อการปฏิบัติงาน				
	2.4 สถานศึกษามีการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม โดยความร่วมมือจากทุกฝ่าย				
	2.5 สถานศึกษามีการดำเนินงานตามตามแผนปฏิบัติการและทำงานอย่างเป็นระบบ				
	2.6 สถานศึกษาดำเนินโครงการกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาตรงตามเป้าประสงค์ที่กำหนด				
<p>3. ด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการสภาพแวดล้อม บรรยากาศให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน โดย</p>	3.1 สถานศึกษาการส่งเสริมการจัดการสภาพแวดล้อม บรรยากาศ ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้				
	3.2 สถานศึกษามีการส่งเสริมและพัฒนาในการใช้สิ่งแวดล้อมอย่างหลากหลาย				
	3.3 สถานศึกษามีจัดประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมให้แก่ผู้เรียน				

<p>สถานศึกษามีการบูรณาการเนื้อหากลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ เข้ากับสิ่งแวดล้อม มีการจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียนทั้งภายในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด และเรียนรู้อย่างมีความสุข</p>	3.4 สถานศึกษามีการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการเนื้อหากลุ่มสาระการเรียนรู้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา				
	3.5 สถานศึกษามีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งภายใน และภายนอกห้องเรียน อยู่เสมอ				
	3.6 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้ผู้เรียน รู้จักกระบวนการคิด วิเคราะห์ เพื่อพัฒนาความรู้ และเรียนรู้อย่างมีความสุข				
<p>4. ด้านการมีส่วนร่วม ปฏิสัมพันธ์ และชุมชน หมายถึง การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การบริหาร การติดต่อสื่อสารระหว่างกัน การสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อม เพื่อตั้งศักยภาพของชุมชน ร่วมกันวางแผนปรับปรุง พัฒนาสิ่งแวดล้อมให้</p>	4.1 สถานศึกษามีการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล หน่วยงาน เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับการบริหาร การจัดการสิ่งแวดล้อมให้กับชุมชน ได้รับทราบ				
	4.2 สถานศึกษาร่วมกับชุมชนในการจัดการศึกษา หรือกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่				
	4.3 สถานศึกษามีการตั้งศักยภาพ ความสามารถของชุมชนมาช่วยในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา				
	4.4 สถานศึกษาสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชน วางแผน การบริหาร การจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา				

เหมาะสมกับสภาพ ความเป็นอยู่ในชุมชน และร่วมกันรักษา ทรัพยากรของชุมชน ให้คงอยู่	4.5 สถานศึกษาให้ร่วมมือกับชุมชน ปรับปรุง และพัฒนา สิ่งแวดล้อม ในสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับ สภาพความเป็นอยู่ของชุมชนอยู่ เสมอ				
	4.6 สถานศึกษาร่วมกับชุมชน ส่งเสริมในการรักษาทรัพยากร สิ่งแวดล้อมของชุมชนให้คงอยู่ อย่างสมบูรณ์				

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้เชี่ยวชาญ

ภาคผนวก ค รายนามหน่วยงานที่ให้ความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย

บุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1
จำนวน 30 คน ได้แก่

1. โรงเรียนอนุบาลจรัญสองรัตนาคาร
2. โรงเรียนบ้านนาหลวง (สลากกินแบ่งสงเคราะห์)
3. โรงเรียนบ้านปง (วัฒนาวិทยาการ)

ภาคผนวก ง ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Try Out)

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary			
		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.959	25

Item Statistics			
	Mean	Std. Deviation	N
ข้อ1.1	4.6333	.49013	30
ข้อ1.2	4.5667	.56832	30
ข้อ1.3	4.5000	.50855	30
ข้อ1.4	4.5333	.62881	30
ข้อ1.5	4.5000	.68229	30
ข้อ1.6	4.5333	.57135	30
ข้อ1.7	4.5333	.57135	30
ข้อ2.1	4.6333	.49013	30
ข้อ2.2	4.7000	.46609	30
ข้อ2.3	4.6000	.49827	30
ข้อ2.4	4.7000	.46609	30
ข้อ2.5	4.5667	.50401	30
ข้อ2.6	4.7000	.46609	30
ข้อ3.1	4.7333	.44978	30
ข้อ3.2	4.6000	.49827	30
ข้อ3.3	4.6667	.47946	30
ข้อ3.4	4.8000	.40684	30
ข้อ3.5	4.7000	.46609	30
ข้อ3.6	4.6667	.54667	30
ข้อ4.1	4.6333	.49013	30
ข้อ4.2	4.6333	.49013	30
ข้อ4.3	4.6000	.49827	30
ข้อ4.4	4.7000	.46609	30
ข้อ4.5	4.7000	.46609	30
ข้อ4.6	4.6667	.47946	30

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ข้อ 1.1	111.1667	77.316	.503	.959
ข้อ 1.2	111.2333	74.944	.673	.958
ข้อ 1.3	111.3000	75.528	.690	.957
ข้อ 1.4	111.2667	74.340	.660	.958
ข้อ 1.5	111.3000	72.769	.744	.957
ข้อ 1.6	111.2667	76.202	.537	.959
ข้อ 1.7	111.2667	75.789	.580	.959
ข้อ 2.1	111.1667	75.454	.728	.957
ข้อ 2.2	111.1000	76.645	.616	.958
ข้อ 2.3	111.2000	74.786	.795	.956
ข้อ 2.4	111.1000	77.197	.546	.959
ข้อ 2.5	111.2333	74.944	.767	.957
ข้อ 2.6	111.1000	75.679	.739	.957
ข้อ 3.1	111.0667	77.789	.491	.959
ข้อ 3.2	111.2000	74.993	.770	.957
ข้อ 3.3	111.1333	75.499	.739	.957
ข้อ 3.4	111.0000	77.310	.617	.958
ข้อ 3.5	111.1000	75.679	.739	.957
ข้อ 3.6	111.1333	74.671	.732	.957
ข้อ 4.1	111.1667	75.385	.736	.957
ข้อ 4.2	111.1667	75.316	.744	.957
ข้อ 4.3	111.2000	75.545	.704	.957
ข้อ 4.4	111.1000	75.059	.819	.956
ข้อ 4.5	111.1000	75.541	.757	.957
ข้อ 4.6	111.1333	75.568	.731	.957

Scale Statistics			
Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
115.8000	81.890	9.04929	25

ภาคผนวก จ รายนามหน่วยงานที่ให้ข้อมูลวิเคราะห์เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

1. โรงเรียนบ้านป่าเลา(ประชาอนุสรณ์)
2. โรงเรียนบ้านคอนชัย(ประชาอุทิศ)
3. โรงเรียนบ้านนาหลวง(ประชาพัฒนา)
4. โรงเรียนบ้านท่าวะ(ราษฎร์บำรุง)
5. โรงเรียนบ้านแม่พร้าว
6. โรงเรียนบ้านป่าแดง(รัฐราษฎร์รังสรรค์)
7. โรงเรียนบ้านเตาปูน(พิชชาประชาอนุกุล)
8. โรงเรียนบ้านคุ่ม(ประชาสารราษฎร์วิทยา)
9. โรงเรียนชุมชนบ้านกลาง(สนิทวิทยาการ)
10. โรงเรียนบ้านแม่แรม
11. โรงเรียนอนุบาลเทพสุนทรินทร์
12. โรงเรียนชุมชนบ้านหนองเหนือ(แสงศรีวิทยา)
13. โรงเรียนบ้านศรีมูลเรือง(วัลลภราษฎร์รังสรรค์)
14. โรงเรียนบ้านลอง(พองจันทร์ราษฎร์อุปลัมภ์)
15. โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 31(ทุ่งน้าวพุทธนิมาศึกษากร)
16. โรงเรียนวัดร่องเย็น(สารแก้วประชาสงเคราะห์)
17. โรงเรียนบ้านหนองเสี้ยว(ประชาสรรค์)
18. โรงเรียนบ้านวังพ่อน(สิทธิราษฎร์บำรุง)
19. โรงเรียนบ้านลู(คัมภีร์ราษฎร์บำรุง)
20. โรงเรียนวัดห้วยหม้าย(หมายประชากร)
21. โรงเรียนบ้านห้วยซอน(ญาณศรีทศาสามัคคี)

ภาคผนวก ฉ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอสอง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

1. แบบสอบถามนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้เป็นข้อมูล
2. แบบสอบถามมีทั้งหมด 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำนวน 25 ข้อ

นายคณศ คชะชา

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

ข้อ	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
1	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2	อายุ ☐ น้อยกว่า 30 ปี ☐ ระหว่าง 31-40 ปี ☐ ตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป
3	ประสบการณ์การทำงาน ☐ น้อยกว่า 5 ปี ☐ ระหว่าง 5-10 ปี ☐ ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป
4	ระดับการศึกษา ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโทหรือสูงกว่า

ตอนที่ 2 สอบถามการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร ตามความจริงเพียงช่องเดียว โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง การบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง การบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง การบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง การบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง การบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อคำถามเกี่ยวกับการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ประกอบด้วย 4 ด้าน

ข้อ	การบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อม ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับในการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ดานภูมิทัศน์ สถานที่ สภาพแวดล้อมและกายภาพ						
1	สถานศึกษามีการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม โดยทั่วไปอยู่เสมอ					
2	สถานศึกษามีการใช้ประโยชน์พื้นที่ ในสถานศึกษา อย่างคุ้มค่า					
3	สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อม สิ่งปลูกสร้าง ปริมาณห้องเรียนเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน					
4	สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้ สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบ ให้เหมาะสมต่อกิจกรรม การจัดการเรียนการสอน					
5	สถานศึกษามีวัสดุและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ ใช้ งานได้อย่างเพียงพอ					
6	สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมอย่างเป็นระเบียบ พื้นที่สะอาด และร่มรื่น					
7	สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมทั้ง สุขภาพทางกาย และสุขภาพทางจิต					

ข้อ	การบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อม ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับในการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านการบริหารจัดการ						
8	สถานศึกษามีการกำหนด นโยบาย วางแผน กลยุทธ์ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอย่างชัดเจน					
9	สถานศึกษามีการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมอย่าง คุ้มค่า					
10	สถานศึกษามีการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม ให้เอื้อต่อการปฏิบัติงาน					
11	สถานศึกษามีการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม โดยความร่วมมือจากทุกฝ่าย					
12	สถานศึกษามีการดำเนินงานตามตามแผนปฏิบัติการ และทำงานอย่างเป็นระบบ					
13	สถานศึกษาดำเนินโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาตรงตามเป้าประสงค์ที่ กำหนด					
ด้านการจัดการเรียนการสอน						
14	สถานศึกษาส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศ ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้					
15	สถานศึกษามีการส่งเสริม และพัฒนาในการใช้ สิ่งแวดล้อม อย่างหลากหลาย					
16	สถานศึกษามีจัดประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ให้แก่ผู้เรียน					
17	สถานศึกษามีการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน โดยบูรณาการเนื้อหากลุ่มสาระการเรียนรู้เข้ากับ สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา					
18	สถานศึกษามีสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อกิจกรรมการ เรียนการสอนทั้งภายใน และภายนอกห้องเรียนอยู่ เสมอ					

ข้อ	การบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อม ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับในการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
19	สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้ ผู้เรียน รู้จัดกระบวนคิด วิเคราะห์ เพื่อพัฒนาความรู้ และเรียนรู้อย่างมีความสุข					
ด้านการมีส่วนร่วม ปฏิสัมพันธ์ และชุมชน						
20	สถานศึกษามีการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล หน่วยงาน เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับการ การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมให้กับชุมชนได้รับทราบ					
21	สถานศึกษาร่วมกับชุมชนในการจัดการศึกษา หรือกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่					
22	สถานศึกษามีการดึงศักยภาพความสามารถของ ชุมชนมาช่วย ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา					
23	สถานศึกษาสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชน วางแผน การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา					
24	สถานศึกษาให้ร่วมมือกับชุมชน ปรับปรุง และพัฒนา สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพ ความเป็นอยู่ของชุมชนอยู่เสมอ					
25	สถานศึกษาร่วมกับชุมชนส่งเสริมในการรักษา ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมของชุมชนให้คงอยู่อย่าง สมบูรณ์					

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	คณิศ คະชา
วัน เดือน ปี เกิด	17 กันยายน 2536
สถานที่เกิด	จังหวัดแพร่
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2559 กศ.บ. (การศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, จังหวัดพะเยา พ.ศ. 2559 วท.บ. (ฟิสิกส์), มหาวิทยาลัยพะเยา, จังหวัดพะเยา
ที่อยู่ปัจจุบัน	19 หมู่ 11 ตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่
ผลงานตีพิมพ์	คณิศ คະชา. (ผู้บรรยาย). (30 เมษายน 2566). การศึกษาการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แพร่ เขต 1 ในการประชุมวิชาการบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 9 (หน้า 908-923). พะเยา: กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยพะเยา.

